Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН.

16 май 1971 йил, якшанба ◆ № 110 (14.980). ◆ Баҳоси 2 тийин.

«САЛЮТ» ПАРВОЗДА

«САЛЮТ» ИЛМИЙ СТАНЦИЯСИ ЕР АТРОФИНИ 425 МАРТА АЙЛАНИБ ЧИҚДИ.

Учиш марказий бошқармаси, 15 май. (ТАСС). Шу йил 19 апрелдан буён ерга яқин орбитада бўлган орбитал «Салют» илмий станцияси 15 май соат 13 га қадар Ер атрофини 425 марта айланиб чиқди. Шу пайтга келиб, станция орбитаси параметрлари қуйидагича бўлди:

— Ер юзасидан максимал узоқлашув (апогейида) — 260 километр;

— Ер юзасидан минимал узоқлашуви (перигейида) — 242 километр;

— орбитанинг оғиши — 51,6 градус;

— Ер атрофини айланиб чиқиш даври — 89 минут.

Алоқа сеанслари вақтида станция бортидан қабул қилинган телеметрик ахборот маълумотларига қараганда, космик объектдаги барча системалар ва агрегатлар яхши ҳолатда. Илмий аппарат бўлмасида ҳарорат ва босим белгиланган норма доирасида.

Станция билан радио орқали муттасил алоқа боғланган. Координациялаш - ҳисоблаш маркази станциядан олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

ВАРШАВА ШАРТНОМАСИДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАРНИНГ БИРЛАШГАН ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИДА

Бирлашган қуролли кучларнинг биргаликда ўтказиладиган тадбирлари планига мувофиқ, 1971 йил 12 майдан 15 майгача Германия Демократик Республикасида (Берлин шаҳри) бирлашган қуролли кучлар бош қўмондони, Совет Иттифоқи Маршали И. И. Якубовский раҳбарлигида Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар бирлашган қуролли кучлари ҳарбий кенгашининг мажлиси ва бу давлатлар армиялари раҳбар составининг кенгаши ўтказилди.

Мажлис ва кенгаш давомида оператив ҳамда жанговар тайёргарлик ҳолатига тааллуқли навбатдаги масалалар, шунингдек бирлашган қуролли кучларнинг жанговар тайёргарлигини янада оширишга доир баъзи масалалар қараб чиқилди.

Барча масалаларни муҳокама қилиш дўстона вазиятда ва ҳамма иштирокчиларнинг ҳамжиҳатлиги руҳида ўтди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ҳарбий кенгашининг аъзолари ва бу давлатлар армияларининг раҳбар состави Германия Демократик Республикаси миллий халқ армияси қисмларининг машғулотларида ҳозир бўлишди.

СОВЕТ ГРУЗИЯСИНИНГ ШАҲДАМ ОДИМИ

Тбилиси кўчалари ва майдонлари байрам либосини кийган. Ҳамма жойда байроқлар, шиорлар, транспарантлар кўзга ташланади. Ранг-баранг панноға «50» рақами ва «1921—1971» саналари ёзилган. Қадимий Грузия диёрида катта тантана: республика Совет ҳокимияти ўрнатилган ва Грузия Коммунистик партияси ташкил этилган куннинг ярим асрлик юбилейини нишонламоқда.

Ҳар бир уйда, ҳар бир грузиннинг хонадонида, ҳар бир кишининг қалбида байрам қувончи. Грузия ССР меҳнаткашларининг бутун фикр-зикри бугун халқимиз барча ғалабаларининг илҳомчиси ва ташкилотчиси — ленинчи Коммунистик партияга қаратилган. Грузия Компартияси Марказий Комитети ва Грузия ССР Олий Советининг байрам арафасида бўлиб ўтган тантанали мажлиси совет кишилари ленинча дўстлигининг, партия ва халқ монолит жипслиги ҳамда бузилмас бирлигининг унутилмас, ёрқин намойишига айланди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг тантанали мажлисда сўзлаган нутқи, унинг грузин халқига қарата айтган самимий сўзлари бутун республикада қизғин маъқулланди. Ишчилар, қишлоқ меҳнаткашлари, зиёлилар юксак мукофот — Октябрь Революцияси ордени берилганлиги учун партияга, Ватанга чин кўнгилдан ташаккур айтмоқдалар. Грузия ССР эллик йиллиги муносабати билан ана шу юксак мукофотни олишга сазовор бўлди. Меҳнаткашлар ўзимизнинг бутун куч ғайратимизни КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга оширишга, тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли бажариш учун курашга сарф қиламиз, деб айтмоқдалар.

15 май куни Тбилисининг бутун аҳолиси байрам либосида кўчаларга чиқди. Грузия ССРнинг пойтахтида шонли эллик йилликка бағишланган ҳарбий парад ва меҳнаткашлар намойиши ўтказилди.

Анъанага кўра, тантанали маросимлар ўрни бўлиб қолган Руставели проспекти бу сафар ҳам байрам марказига айланди.

Меҳмонлар учун ажратилган минбарларда — Грузия Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари, республика Олий Советининг депутатлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, революция ветеранлари, гражданлар уруши ва Улуғ Ватан уруши ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари, жамоатчилик вакиллари, фан ва маданият арбоблари, тантаналарда қатнашиш учун келган делегацияларнинг аъзолари туришибди.

Тбилисида ҳарбий парад ва байрам намойиши

◆ ◆

Проспект бўйлаб, Ленин майдонида ва унга туташ кўчаларда. Қизил Байроқли Закавказье ҳарбий округининг бўлинмалари сафга тизилганлар.

...Эрталаб соат 10. Меҳмонлар жойлашган минбарларда гулдурос, давомли карсаклар бошланади. Л. И. Брежнев, В. В. Гришин, Д. А. Кунаев, П. Е. Шелест, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов ўртоқлар. Грузия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Г. С. Дзоценидзе, республика Министрлар Советининг Раиси Г. Д. Жавахишвили, Грузия Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари, тантаналарда қатнашаётган иттифоқдош республикалар ва қаҳрамон шаҳарлар делегацияларининг раҳбарлари марказий минбарга чиқадилар. Бу ерда СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречкони ҳам кўрамиз.

Ҳарбий парад бошланади. Қизил Байроқли Закавказье ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони, генерал полковник С. К. Куркоткин парад қўмондонининг рапортини қабул қилади ва қуролли кучлар хилма-хил турлари вакилларининг сафлари олдидан айланиб ўтади ва нутқ сўзлайди. Генерал полковник С. К. Куркоткин Грузия Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан ва уларнинг топшириғига биноан, солдатларни, сержантларни, офицерларни ва генералларни, уч орденли Грузиянинг барча меҳнаткашларини катта байрам билан табриклади.

«Ура» хитоблари, Совет Иттифоқи ва Грузия ССР гимнларининг садоси артиллерия салюти гулдуроси билан ҳамоҳанг бўлиб кетади.

Ёш барабанчилар ҳарбий бўлинмаларнинг тантанали маршини бошлаб бердилар. Улуғ Ватан урушида қатнашган офицерлар колоннаси саф тортиб, улар кетидан ўтаётир. Парадда қатнашган қаҳрамонларнинг кўксида орден ва медаллар кўзга ташланади.

Учувчилар, 26 Боку комиссари номидаги Қизил Байроқли Тбилиси олий артиллерия командирлари билим юртининг курсантлари, гвардиячилар, алоқачилар, ички ишлар министрлиги жангчилари, совет чегараларининг мард посбонлари, Қизил Байроқли Қора денгиз флотининг матрослари жуда яхши таълим олганликларини, юксак даражадаги ҳарбий тайёргарликни намойиш қилдилар. Минбардагилар шонли Ватан ҳимоячиларини қизғин табрикладилар.

Партия ветеранларининг бир группаси майдонга кириб келади. Чоризмга қарши жангларда қатнашган ва бундан ярим аср илгари Грузияда Совет ҳокимияти учун жанг қилган кишилар ўз набиралари ва эвараларини байрам билан муборакбод қилмоқ учун бу ерга келишган, озодлик учун курашган ана шу муйсафидлар болаларни — ота-боболарининг жанговар ва меҳнат шуҳрати ворисларини, коммунизмнинг келажакдаги бинокорларини қўлларидан ушлаб борадилар. Тўлқинлантирувчи, завқлантирувчи бир манзара!

Болалар ҳурматли меҳмонлар ҳузурига бориб, уларга гуллар тақдим этганида яна кучли қарсаклар бошланади.

Минбардагилар саҳналаштирилган томошани зўр иштиёқ билан кузатиб турдилар. Бу томоша меҳнаткашлар намойишининг жўшқин ва ранг-баранг дебочаси бўлди. Шу ерда ҳозир бўлган кишилар кўз олдида Совет Грузияси тарихининг саҳифалари, унинг ярим асрлик йўли намойиш қилингандек бўлди.

Ўз-ўзидан пайдо бўлган катта саҳнада ўтмишнинг унутилмас манзаралари такрорланди. Халқ қўлига қурол олиб, золимларга қарши курашга отланди. Рамзий рақсларни ижро этувчилар ўз ўйинларида ишчи ва деҳқонларнинг революцион ғайрат-шижоатини, совет ҳокимияти учун олиб борилган курашни акс эттирдилар.

XI Қизил Армия қисмлари қўзғолончиларга ёрдам бериш учун етиб келди. Мана энди будённийчилар бош кийимини кийган моҳир отлиқлар Руставели проспектидан ўтадилар. Пулемет тачанкаларининг ғилдираклари садоси эшитилади, солдатлар шаҳдам қадам ташлаб борадилар.

Ғалаба! Тифлис устида совет ҳокимиятининг қизил байроғи ҳилпирайди. Грузин халқи шоду-хуррам. Зўр иштиёқ билан ижро этилган халқ рақси ана шу шодликни акс эттирди.

Ишчилар ва деҳқонлар баланд руҳ билан, янги ҳаёт барпо этишга киришдилар. Закавказье гидроэлектро станцияси меҳнат фронтидаги дастлабки ғалабаларнинг рамзи бўлди. Заводлар қад кўтарди, колхоз тузуми мустаҳкамланди. Грузинлар руслар, арманлар, озарбайжонлар, осетинлар билан биргаликда ишлаб, катта муваффақиятларга эришдилар. Турли миллатларга мансуб вакиллар колоннаси совет халқлари дўстлигини мужассамлаштиради. Майдонда бир лаҳза сокинлик «Муқаддас уруш» қўшиғининг куйи салобот билан янграйди. Грузиянинг фарзандлари руслар билан ва мамлакатимиздаги бошқа халқлар билан бир ёқадан бош чиқариб, социалистик Ватан ҳимоясига отландилар. 137 жангчи-грузин Совет Иттифоқи Қаҳрамони бўлди, икки юз мингдан ортиқ киши орден ва медаллар билан уйларига қайтиб келди. Аммо, оналар, хотинлар, қаллиқлар кўп, жуда кўп кишиларидан жудо бўлдилар. Ватаннинг озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ҳалок бўлган кишиларнинг хотираси азиз ва унутилмасдир!

Намойишчиларнинг ранг-баранг колонналари Руставели проспектига кириб келади. Республика пойтахти районлари меҳнаткашларининг вакиллари ўтиб бормоқда. Грузин ва рус тилларида «Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига — Ленин партиясига шон-шарафлар!», «Яшасин партия билан халқнинг буюк бузилмас бирлиги!», «Коммунизм қураётган совет халқига шон-шарафлар!», «КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга оширамиз», «Коммунизм ғалабаси сари, олға!» шиорлари. Совет Грузияси меҳнаткашларининг мамлакатимиздаги барча қардош халқларга табрик сўзлари ёзилган қизил алвоқлар баланд кўтарилган.

Совет Грузияси барча қардош республикалар билан бир сафда туриб дадил қадамлар ва комил ишонч билан янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритмоқда. Тбилисидаги парад ва намойиш СССР халқларининг қардошларча дўстлиги тош-метиндек мустаҳкамлигини, совет жамиятининг монолит жипслигини янада зўр куч билан кўрсатди. Бу дўстлик, бу жипслик — ленинчи Коммунистик партиянинг буюк ютуғи, мамлакатимизда коммунистик қурилиш янги ғалабаларининг гаровидир.

Н. КОЛЕСОВ,
Б. ЛУКЬЯНОВ,
(ТАСС махсус мухбирлари).
Тбилиси.

СУРАТДА: Оққўрғон районидаги Свердлов номли колхознинг илғор сут соғувчиларидан (чапдан) М. Энгелгардт, Т. Асанова ва А. Хатсановская ўртоқлар. Улар бу йил 50 тоннадан сут соғиб бериш мажбуриятини олишди. Бу планда белгиланганидан бирмунча кўпдир.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

ЭЛЕВАТОР ҚУРИЛИШИДА

Тахиатош яқинида шоли сақланадиган элеватор қурилиши бошланди. Унинг ўн саккиз қаватли бинога тенг келадиган минорасига 46 минг тонна дон сиғади.

Элеватор Ўзбекистондаги энг қудратли тегирмон крупа комбинат составига киради. Ҳозир бир кеча-кундузда 30 минг тонна шолини оқлай оладиган крупа заводи қурилаётир. Тегирмон, омухта ем ишлаб чиқарадиган цех, дон қуритиш сушилкаси, лаборатория бинолари қад кўтармоқда.

ОЗУҚА КЎПАЙСИН

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

◆ ◆

Республикамизда ем-хашак базаси яратиш юзасидан катта ишлар олиб борилмоқда. Бу йил бултургига қараганда озуқа экинлари, айниқса беда кўп экилди. Бунинг учун 154,9 минг гектар майдон ажратилди. Аралаштириб экиладиган экинлар—озуқа етиштиришни кўпайтиришнинг муҳим резервидир. «Малик» ва «Пахтаорол» совхозлари тажрибаси асосида бу йил кўпгина хўжаликларда анчагина майдонларга шундай экинлар экилди. Кўпгина хўжаликлар беданинг биринчи ўримидан сенаж тайёрламоқдалар. Бу, юқори сифатли озуқа тайёрлаш имконини беради. Шунингдек, ем-хашак тайёрлашнинг бошқа прогрессив усуллари ҳам татбиқ этилаётир: пояларни қуритиб янчиш, ғарамлаб қуритиш ва бошқа шу каби усулларидан ҳам фойдаланиш йўлга қўйилди.

Ўтган йили айрим яйловлар ва ем-хашак ўриладиган майдонларда об-ҳавонинг ноқулай шароитида дағал озуқа ҳосили жуда кам бўлди. Шу муносабат билан экилган ўтларни ўз вақтида ўриб олишга диққат-эътибор билан қараш керак бўлади. Беда камида 5-6 марта ўрилиши лозим.

Сурхондарё области хўжаликлари пичан ўришни яхши бошладилар. Область хўжаликлари ҳозиргача салкам ўн минг гектар ердаги бедани ўриб олдилар. Биринчи ўримнинг ўзида гектаридан 27-30 центнердан ҳосил олинди. Бухоро, Андижон ва Самарқанд областлари хўжаликларида беда ўримига оммавий равишда киришилди.

Шу билан бирга кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари ем-хашак тайёрлашга чинакамига киришмаганликларини, ўримнинг қулай муддатларини ўтказиб юбораётганликларини, вақтида бедазорларни суғормаётганликларини, бедани ўриш ва ғарамлаш ўртасида катта узилишга йўл қўяётганликларини таъкидлаб ўтиш лозим. Бунинг натижасида ҳосил камайиб, озуқаларнинг сифати пасаймоқда. Сирдарё, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССР хўжаликларида шу йил 10 майга қадар бирор гектар ердаги бедазор ҳалигача ўрилгани йўқ. Фарғона ва Наманган областларидаги кўпгина хўжаликларда беда жуда сусткашлик билан ўриб олинмоқда. Республиканинг бир қанча хўжаликларида шу вақтга қадар хашак йиғиш ва силос қилиш техникаси ремонти ниҳоясига етказилмаган. Бунинг устига, тайёр машиналардан ҳам унумсиз фойдаланилмоқда. Шу йил 1 майга қадар Қорақалпоғистон АССР хўжаликларида пичан ўрадиган тракторларнинг 15,6 проценти, Хоразм областида 26,2 проценти, Андижон, Наманган, Фарғона областларида эса 57-59 процентигина тайёрланган, холос.

Шу куннинг муҳим вазифаси — озуқа-экинларини агротехника жиҳатидан юксак даражада парвариш қилиш, қисқа муддатларда пичан ўриш ва силос бостиришни ўтказишни таъминлашдан иборат. Яқин кунлар ичида ҳамма жойда пичан йиғадиган ва силос қиладиган техника ремонтини тугаллаш, уларнинг юксак унум билан ишлашини таъминлаш зарур. Ҳар бир хўжаликда озуқа тайёрлаш бригадалари тузиб, уларга зарур миқдорда техника ва транспорт воситалари ажратиб бериш даркор. Озуқа тайёрлаш ишлари билан банд бўлган ходимларнинг нормал ишлаши учун ҳамма шарт-шароитни яратиб бериш, уларни моддий рағбатлантиришни дадил жорий этиш лозим.

Озуқа экинларини ўриш ва йиғишда узилишга йўл қўйиб бўлмайди. Вақтида ўғитлаш, суғориш ҳақида ғамхўрлик қилиниши зарур. Ҳамма жойда сенаж тайёрлаш, мумкин бўлган жойларда эса дағал пояли ўтлар тайёрлашни ташкил этиш зарур.

ЗАРБДОРЛАР ЙЎҚЛАМАСИ

СЪЕЗД, БЕШ ЙИЛЛИК ВА ИШЧИ

ДЕҲҚОН ШЕРЧИБОЕВ,
Чирчиқ электрохимия комбинатининг мисгари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

„СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ" АНКЕТАСИГА ЖАВОБ БЕРАДИ

1. КПСС XXIV съезди ва унинг қарорлари шахсан сизда қандай таассурот қолдирди? Сизни нималар кўпроқ қизиқтирди ва тўлқинлантирди?

Партиямизнинг яқинда бўлиб ўтган съездида қанчалик муҳим гаплар ўртага ташланганы, қанчалик ҳаётий қарорлар қабул қилинганы ҳозир ҳаммага равшан. КПСС XXIV съезди қарорлари ҳали кўп вақтгача бизнинг диққат-эътиборимизда туради. У биз учун бамисоли бир йўлчи юлдуздек йўлимизни ёритиб беради. Биз уни дастур қилиб олганмиз, ишимизни шу асосда ташкил қиламиз. У илҳом беради, бахт-саодат йўлида янада унумлироқ ишлашга чорлайди. Съезд қарорлари тўққизинчи беш йилликда биз қўлга киритадиган улкан ютуқларнинг олтин калитидир.

Химия комбинатининг ишчиси сифатида саноатимизнинг истиқболи, қолаверса химия саноатининг эртаси мени айниқса қизиқтиради. Директиваларда айтилганидек, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда химия саноатининг хизмати катта. 1975 йилга бориб минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 90 миллион тоннага етиши керак. Шунинг ўзи бизнинг олдимизда қанчалик катта ва жуда муҳим ишлар турганини кўрсатиб турибди.

2. Сизнингча, ўз участкангизда, цех ва корхонангизда тўққизинчи беш йиллик планларини муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақани қандай қилиб янада яхшироқ ташкил этиш мумкин?

Ишдаги ютуқ аввало кишиларнинг кайфиятига боғлиқ. Ишчилар кўтаринки руҳ билан, мусобақалашиб ишласа, ҳар қандай юмушни вақтида қиёмига етказиб бажарса бўлади. Комбинатимизда социалистик мусобақа жуда оммавийлашиб бормоқда. Ҳавони парчалаш цехимиз цехлараро мусобақада қарвонбошилик қиляпти. Янги беш йилликнинг тўрт ойи мобайнида икки марта биринчиликни олдик.

Партиямиз XXIV съезди ишчиларимизнинг кайфиятини, меҳнат кўтаринкилигини янада ошириб юборди. Комбинат маъмурияти, партия ташкилоти мусобақани янада кучайтиришга жиддий эътибор бермоқда. Яқинда бўлиб ўтган ишчиларнинг умумий йиғилишида кимёгарлар, бригада бошлиқлари бир-бирларини мусобақага чақириб, зиммаларига катта-катта мажбуриятлар олишди.

Бу яхши, лекин бир истак бор эди. Мусобақа ғолибларини вақтида тантанали равишда рағбатлантиришни ҳам яхши йўлга қўйиш керак. Комбинатимизда шу масалага етарли эътибор берилганда мусобақадошларнинг масъулияти янада ошган, мусобақа натижалари тағин ҳам юқори бўлган бўларди.

3. Саккизинчи беш йилликка қандай ҳисса қўшдингиз?

Ўтган беш йилликни дуруст якунладик. Бригадамизнинг ишчилари пайвандчи Д. Дулинко, мисгар К. Маҳаматов билан ўғит ишлаб чиқарадиган аппаратларни тез ва пишиқ-пухта ремонт қилишга ҳаракат қилдик. Машиналарнинг ремонтда туриш муддати ўрта ҳисоб билан олганда олдинги беш йилликдагига нисбатан ўн беш процентга камайди. Натижада саккизинчи беш йиллик планни муддатидан бир йил олдин бажаришга муваффақ бўлдик. 120 минг сўмдан кўпроқ маблағни тежашга эришдик.

4. Тўққизинчи беш йилликка қандай режалар туздингиз? Шахсий беш йиллик планингизни қанчада бажармоқчисиз? Нималар ҳисобига, қанақа резервларингиз бор? Меҳнат унумдорлигини бундан ҳам кўтара оласизми?

Саккизинчи беш йилликни сарҳисоб қилаётган кезларда тўққизинчи беш йилликка режалар тузиб олган эдик. Партия XXIV съездидан кейин ички имконият ва резервларни кўриб чиқиб, қайта режа тузиб чиқдик. Ускуна ва машиналарни ремонтда туриш муддатини янада қисқартириш, меҳнатининг унумдорлигини тағин ҳам кўтариш тадбирларини белгиладик.

Мен илгари фақат мисгарлик қилар эдим. Яқиндан буён слесарлик ва пайвандчилик касбини ҳам ўрганиб олдим. Ҳозир ремонт ишларининг ҳаммасини бир ўзим бажараверишим мумкин бўлиб қолди. Бригаданинг қолган икки аъзоси ҳам келгусида шундай қўш ҳунар эгалари бўлиши учун ҳаракат қилишмоқда. Бу бригадамизда меҳнат унумдорлигини янада кўтариш имконини беради.

Яқинда цех бошлиғи билан маслаҳатлашиб янги бир фикр билан завод раҳбарлари олдига чиқдик. Ремонт ишларини янада тезлатиш учун эҳтиёт қисмларни кўпроқ тайёрлаб қўйиш жуда қўл келар экан. Бирорта машина ремонт талаб бўлдими, оқсаётган механизмини олиб ташлаб, ўрнига тайёрини қўйиб, уни тезда яна ишга солиб юборилади. Оқсаб қолган механизм эса кейин бемалол ремонт қилинаверади. Таклифимиз завод маъмуриятига маъқул келди. Энди эҳтиёт қисмларни кўпроқ тайёрлаб қўйиш йўлга қўйилмоқда.

Буларнинг ҳаммаси меҳнат унумдорлигини кўтариш учун имконият кўплигини кўрсатиб турибди.

5. Қандай муаммоларни ҳал қилишда сизнингча, корхонангиз амалий ёрдамга муҳтож?

Фан ва техниканинг юксалиш суръати ҳозир жуда тез. Кечаги машина бугунга келиб «эскириб» қоляпти. Йилдан-йилга такомиллашган серунум машина-ускуналар яратилмоқда. Лекин заводимизда кўп йиллардан буён ишлатиб келинаётган, «ёшини яшаб, ошини ошаб» бўлган машиналар анча топилади. Бизнинг цехимизда ҳам 40- йиллардан буён ишлатилаётган аппаратлар бор. Бу эскирган аппаратлар янгиси билан алмаштирилса меҳнат унумдорлиги ўрта ҳисобда икки марта ортган бўларди.

Аммиак цехида ҳам эски газ компрессорлари бор. Аллақачон уларни алмаштириш вақти етган. Комбинат раҳбарлари бундай машиналарнинг ўрнини босадиган унумли компрессорларни сўраб юқори ташкилотларга бир неча бор мурожаат этишган. Лекин уларнинг бу илтимоси ҳануз амалга ошмай келяпти. Бундан ташқари, менимча 3-цехдаги эски технологик линияни тезроқ реконструкция қилиш керак, комбинат юк ортиш ва тушириш механизмлари билан етарли таъминланмаяпти. Ана шу камчиликлар бартараф этилишда комбинатимиз юқори ташкилотларнинг амалий ёрдамига муҳтож.

6. Корхонангизда ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш даражаси шу куннинг талабига жавоб бера оладими? Уни яхшилаш имкониятлари ҳақида нима дея оласиз?

Ишлаб чиқаришни ташкил этиш деганда химия саноати корхоналари ўртасида байроқдорлик қилаётган Шчекино химия комбинати коллективининг иш тажрибаси бизда муваффақиятли қўлланаётганлигини хурсандчилик билан айтиш мумкин. Ўтган икки йил ичида ишчилар янада унумлироқ ишлай бошладилар. Кўп ишчилар малакаларини оширдилар. Ишчи кучининг танқислиги анча камайди. Ўнлаб ишчилар бошқа юмушларга ўтқазилди. Энди илгаригига нисбатан бир ярим ҳисса кўпроқ маош олаётган кишилар бизда истаганча топилади. Қисқаси кам маблағ сарфлаб кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаришнинг энг тўғри йўлидан бораётган шчекинолик кимёгарлар иши биз учун йўлчи юлдуз деб қабул қилингандан буён ҳар сўмлик маҳсулотга бўлган сарф-харажат озайиб боряпти.

7. Инсон ўз умрининг энг яхши қисмини меҳнатда ўтказади. Сизнинг ишхонангизда қўнимсизликни тугатишга, иш шароитини яхшилашга қандай эътибор берилмоқда. Ўз ишингиздан мамнунмисиз?

Ишим ўзимга ёқади. 16 ёшимда шу комбинатга келганман. Шундан буён бир жойда ишлаяпман. Иш стажим 30 йилга яқинлашиб қолди. Шу ерда обрў-эътибор топдим. Яқинда партия ва ҳукуматимиз менга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берди. Бу унвон мени ҳар қачонгидан яхши ишлашга, тўққизинчи беш йиллик планларини муддатидан олдин бажаришга ундамоқда. Мен ҳар куни корхонамга шундай эзгу ният билан ишга келмоқдаман.

Комбинатимизда қўнимсизликни тугатишга катта эътибор берилмоқда. Бунга энг аввало иш шароитини яхшилаш билан эришилаётир. Корхонамизда болаларни боғча ёки яслига жойлаштириш масаласи аллақачон кун тартибидан олиб ташланган. Ҳозир 11 та болалар боғчаси ва яслилари ишлаб турибди. Бугун комбинатга ишга кирган одам эртага фарзандини боғчага топшириши мумкин. Комбинат ҳар йили 4-6 минг квадрат метр атрофида уй-жой қуриб ишчиларга тақсимламоқда. Маошинг яхши, уй-жойинг бемалол, ўзинг хотиржам бўлганингдан кейин ким иссиқ жойини совутгиси келади.

Шу ўринда менда бир фикр туғилди. Анкета саволлари жуда тўғри танланган. Лекин унга яна бир савол қўшилса қандай бўларкин. **У ишчиларнинг турмуши, дам олиши, маишати қандай ташкил этилган?** деган савол билан тўлдирилишини истардим. Комбинатимизда бу масалага катта эътибор берилмоқда. Бундай ғамхўрликлар ўз навбатида корхонамизда меҳнат унумдорлигининг кўтарилишига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Партия ва ҳукуматимиз биз учун нимаики керак бўлса, бажо келтиряпти. Илтимосимиз қондириляпти. Яхши яшашимиз ва унумли ишлашимиз учун ҳамма шарт-шароитлар яратиб беряпти. Шунинг учун ҳам партиямизнинг XXIV съезди белгилаб берган вазифаларни бажариш учун кураш бизнинг шон-шараф ишимиз бўлиб қолмоқда. Биз бугун ўз меҳнатимиз билан эртанги янада фаровон ҳаётимизга пойдевор қўяётганимизни яхши биламиз.

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

Бу меҳнат зарбдорлари ўз корхоналаридаги мусобақада бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Намангандаги шойи ва костюмбоп газламалар комбинатининг йигирувчиси А. Норқова (чапда), Чирчиқдаги электрохимия комбинатининг ишчиси А. Зеддаев, пойтахтимиздаги «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг чевари М. Қодирова, кабель заводининг ишчилари У. Аҳмаджонов ва Е. Парфенова ҳамда Намангандаги шойи тўқув фабрикасининг ишчиси М. Азимова ўртоқлар ўз зиммаларидаги топшириқларини мунтазам ошириб адо этмоқдалар.

А. Тўраев фотолари.

УМУМХАЛҚ ДЕМОКРАТИЯСИ

Р. САҲИБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари

Шу йил 13 июнда улуғ Совет юртининг ҳамма республикаларида иттифоқдош, автоном республикалар Олий Советларига ва меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий Советларига сайловлар бўлади. [illegible] партиямиз XXIV съездининг тарихий қарорларидан руҳланган халқимизнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати мисли кўрилмаган даражада юксалган [illegible] ўтмоқда.

Мамлакатимизда сайловлар ҳар қандай буржуа демократиясидан [illegible] Совет социалистик демократияси асосида ўтади. [illegible]

[illegible] 458 сайлов округи, [illegible] 2202 сайлов округи, [illegible] 12700 сайлов округи, [illegible] 6377 сайлов округи, [illegible] 64981 [illegible] ҳамма сайлов комиссияларида 350 мингдан ортиқ меҳнаткашларнинг вакиллари актив иш олиб бормоқдалар. Сайловга тайёргарлик даврида ярим миллиондан ортиқ актив бу муҳим сиёсий кампанияни зўр муваффақият билан ўтказиш учун курашмоқда.

[illegible]

[illegible] қанча округ сайлов комиссиялари ҳали ўз ишларини кучайтириб юборганлари йўқ, телефон ва бошқа алоқа воситалари ҳамма жойда ҳам етарли ташкил этилмаган. Сайлов адабиётларининг бир қисми керакли жойларга етказиб берилмаган. [illegible]

[illegible]

[illegible] ка номзодларимизни кўрсатган ишчилар, колхозчилар, инженер-техник ходимлар, хизматчилар, барча сайловчиларга сидқидилдан миннатдорчилик билдирамиз. Биз ўзимизга кўрсатилган юксак ҳурмат ва ишончни тўла-тўкис улуғ ленинчи партиямизга кўрсатилган ҳурмат ва ишонч деб биламиз ва бу ишончга Коммунистик партия сиёсатини бутун халқ қўллаб-қувватлаётганлигининг яна бир далили, мамлакатимизнинг меҳнаткашлари ўз куч-қувватларини КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун, янги беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун курашга сарфлашга аҳд қилганликлари деб қараймиз».

Бу хушхабар халқимизни қувонтирди, съезд мамлакатимиз олдига қўйган улуғвор вазифаларни бажариш йўлида янги меҳнат зафарларига илҳомлантирмоқда. Бу хатни тегишли сайлов комиссиялари Иттифоқдош республикаларининг Олий Советларига депутатликка номзодларни рўйхатга олаётганларида ҳужжат сифатида қабул қилдилар. Ҳозир ҳамма жойда депутатликка номзодлари кўрсатилган халқ вакиллари рўйхатга олинмоқда.

Сайлов кампаниясининг муҳим босқичи — Олий Совет ва маҳаллий Советларга кўрсатилган номзодлар учун агитация ишларини кучайтириб юбориш пайти келди. Яқин кунларда сайловчилар ўз номзодлари билан учраша бошлайдилар. Бу муҳим воқеа халқ билан партиямиз бирлигининг, халқ кўрсатган номзодлар билан меҳнаткашлар ўртасидаги мустаҳкам алоқанинг, совет демократияси принципларининг зўр тантанасига айланади. Бу учрашувлар социалистик демократияни изчиллик билан ривожлантириш, кенг халқ оммасини жамоат ва давлат ишларини ҳал этишга тобора кенг жалб этиш байроғи остида ўтади.

Партиямизнинг тарихий XXIV съезди коммунизм учун курашда социалистик демократияни янада ривожлантиришнинг ғоят катта аҳамиятини яна таъкидлаб кўрсатди. Съезд ўз қарорларида шуни қайд қилиб ўтдики, коммунизм қуриш учун курашни социалистик демократияни ҳар томонлама ривожлантиришдан, Совет давлатини мустаҳкамлашдан, унинг сиёсий ташкилотининг бутун системасини такомиллаштиришдан асло ажратиб бўлмайди.

[illegible]

[illegible] ларнинг сайловчилари билан учрашувларида, агитпунктларда олиб борилаётган ҳамма ишларда социалистик демократияни янада ривожлантиришнинг партиямиз XXIV съезди белгилаб берган бу программасини бажариш диққат марказида туриши лозим. Коммунистик партиямиз тарихий съездининг материаллари ва қарорларини кенг пропаганда қилиш, бу қарорларни амалга ошириш учун курашга бутун халқимизни сафарбар этиш сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш даврида пропаганда ва агитация ишларининг асосий мазмунидир.

«Партия социалистик демократиямизнинг доимий ривожланиб бориши, ҳар бир киши ўзини умумхалқ ишидан том маъноси билан манфаатдор гражданин деб ҳис этиши ва бу иш учун масъулиятнинг муайян ҳиссасини ўз зиммасига олиши тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Партия худди мана шу йўлни бундан буён ҳам изчиллик билан ўтказа беради», деди ўртоқ Л. И. Брежнев съезд минбаридан.

Партиямизнинг XXIV съезди партиямиз ва мамлакатимиз олдида турган улуғвор вазифаларни, буюк истиқболларни белгилади, экономика ва маданиятни янада ривожлантириш, халқ фаровонлигини ошириш, социалистик демократияни ривожлантириш ва Совет жамиятининг бирлигини мустаҳкамлашнинг аниқ равшан программасини белгилади, империализм ва агрессияга қарши, тинчлик, демократия ва социализм учун кураш программасини белгилади.

Халқимиз республика Олий Совети ва маҳаллий Советларга сайлов ўтказиш даврида КПССнинг тарихий XXIV съезди қарорлари руҳи билан яшамоқда, бу қарорларни бажариш йўлида мислсиз шижоат ва фидокорлик намуналарини кўрсатмоқда. Ҳеч шубҳа йўқки, халқимиз 13-июнь — сайлов кунида ҳам коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун якдил овоз бериб, улуғ партиямизга, унинг ленинчи Марказий Комитетига ўзларининг чексиз садоқати ва муҳаббатларини яна бир марта ёрқин намойиш қиладилар.

ОИЛАВИЙ БРИГАДА

Баҳор фаслининг шу кунларида Мирзачўлдаги Усмон Юсупов номли совхозда Нурмат Нахалбоев бригадаси ҳаммадан ҳам яхши меҳнат қилмоқда. Бригададаги барча «штатли» ўринларни унинг оила аъзолари эгаллаган.

Бригаданинг энг кекса аъзоси Тешабой ота 67 ёшда. Коллективни унинг ўғли Нурмат бошқармоқда. Тешабой отанинг Олим ва Лопас исмли ўғиллари тракторчи бўлиб ишламоқдалар. Бригадада Нурмат, Олим ва Лопаснинг хотинлари ҳам меҳнат қилмоқдалар.

Комплекс механизациялашган бригадага олтмиш гектарли майдон ажратиб берилган. «Оилавий» коллектив қўриқ ерда ишлаётган дастлабки йилида гектаридан йигирма беш центнердан пахта топширишни мўлжалламоқдалар.

СССР кинематографчилар союзи правлениесининг пленуми

Кинематографчиларнинг иккинчи Бутуниттифоқ съездида 153 кишидан иборат правление ва 46 кишидан иборат ревизия комиссияси сайланди.

14 майда СССР Кинематографчилар союзи янги правлениесининг биринчи пленуми бўлиб ўтди. Правлениенинг 35 кишидан иборат секретариати сайланди.

СССР Кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари қилиб Л. А. Кулиджанов сайланди.

СССР Кинематографчилар союзи ревизия комиссиясининг раиси қилиб Г. И. Бритиков сайланди. (ТАСС).

ЮКСАК ИШОНЧ

ОКРУГ САЙЛОВ ОЛДИ ЙИҒИЛИШЛАРИ

Тошкент областидаги Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов ўтказувчи 53-Олмалиқ сайлов округи меҳнаткашларининг вакиллари В. И. Ленин номидаги Олмалиқ кон металлургия комбинатининг мис эритиш заводи бош аппаратчиси Светлана Михайловна Калимбетованинг республика Олий Совети депутатлигига номзодини қўллаб-қувватлашга қарор қилдилар ва **Светлана Михайловна Калимбетовага 53-Олмалиқ сайлов** округидан овозга қўйилиши учун розилик беришини сўраб мурожаат қилдилар.

188-Қарши шаҳар сайлов округи меҳнаткашлари вакилларининг округ сайлов олди кенгаши қатнашчилари Қашқадарё кўчма механизациялаштирилган колоннасининг экскаваторчиси Виктор Дмитриевич Новоселовнинг ана шу округдан республика Олий Совети депутатлигига номзодини қўллаб-қувватлашга ва **Виктор Дмитриевич Новоселовдан 188-Қарши** шаҳар сайлов округидан овозга қўйилишга розилик беришини сўрашга қарор қилдилар.

Хоразм областидаги 412-Боғот сайлов округи меҳнаткашлари вакилларининг сайлов олди кенгашида Боғот район Нариманов номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Искандар Дўсовнинг Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзодини қўллаб-қувватлашга ва **Искандар Дўсовдан** 412-Боғот сайлов округидан овозга қўйилишга розилик беришини сўрашга қарор қилинди.

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

Ўзбекистонда республика Олий Советининг депутатлигига номзодлар кўрсатишга бағишланган сайлов олди йиғилишлари тобора активлашиб бормоқда.

Тошкентда меҳнаткашлар коллективлари сайлов олди йиғилишларида қуйидагиларни республика Олий Советининг депутатлигига номзод қилиб кўрсатдилар: 36-**Тўқимачилик** сайлов округидан «Таштекстильмаш» заводининг токари **Виктор Павлович Агафонов, 24-Тельман** сайлов округидан Октябрь район партия комитетининг биринчи секретари **Толиб Содиқов, 18-Красноармейск** сайлов округидан Тошкент Политехника институти кафедрасининг мудири **Собира Абдураззоқова, 1-Саноат** сайлов округидан Киров район партия комитетининг биринчи секретари **Шоира Собировна Аҳмадалиева, 29-Янги турмуш** сайлов округидан 1-босмахонанинг муқовачиси **Мукамбар Йўлдошевна Иноятова.**

Тошкент областидаги сайлов олди йиғилишларида қуйидагилар Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлигига номзодлар қилиб тавсия этилдилар: **65-Комсомол** сайлов округидан Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Фаттоҳ Ғафурович Ёқубов, 94-Орджоникидзе** сайлов округидан Ўрта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Ким Пен Хва, 108-Чиноз** сайлов округидан Янгийўл районидаги Охунбобоев номли колхоз механизациялашган звеносининг бошлиғи **Анвар Шоҳбозов, 81-Кўкорол** сайлов округидан Бўка район партия комитетининг биринчи секретари **Мавлон Эгамбердиев.**

Самарқанд областидаги сайлов олди йиғилишларида қуйидагилар Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди: 303-**Хатирчи** сайлов округидан Хатирчи районидаги «Ўзбекистон» колхозининг аъзоси **Саломат Эргашевна Лайлиева, 282-Пахтакор** сайлов округидан Нарпай район партия комитетининг биринчи секретари **Шариф Хўжақулович Хўжақулов, 297-Боғибаланд** сайлов округидан Самарқанд районидаги Энгельс номли колхознинг бригада бошлиғи **Хушвақт Яхшибоев, 280-Киров** сайлов округидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институтининг директори **Шафоат Зиёевна Саломова,** 287-**Челак** сайлов округидан Пайариқ район партия комитетининг биринчи секретари **Абдулла Мелиев.**

Фарғона области меҳнаткашларининг коллективлари сайлов олди йиғилишларида қуйидагиларни республика Олий Советининг депутатлигига номзод қилиб кўрсатдилар: 362-**Фрунзе** сайлов округидан 8-трест 5-қурилиш бошқармасининг дурадгорлар бригадаси бошлиғи **Фахри Сулаймонов, 366-Чекшўра** сайлов округидан Усмон Юсупов номли боғдорчилик ва виночилик совхозининг директори **Тожихон Шодиева, 389-Жалаер** сайлов округидан Ўзбекистон ССР халқ шоири Уйғун **(Раҳматилла Отақўзиев), 398-Совет** сайлов округидан СССР Давлат банки Ўзбекистон конторасининг бошқарувчиси **Ҳафиз Маъруфович Ғафуров, 403-Қайнар** сайлов округидан Ўзбекистон районидаги «Қўқон» совхозининг бригада бошлиғи **Комилжон Холматов, 386-Сўх** сайлов округидан Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министри **Қаюм Собирович Зоиров, 391-Учкўприк** сайлов округидан Ленинград районидаги «Ленинобод» колхозининг бригада бошлиғи **Турсунбой Қорабоев, 381-Жуйрак** сайлов округидан Олтиариқ районидаги «Ўзбекистон» колхозининг сут соғувчиси **Орзи Пўлатова.**

Сирдарё областидаги сайлов олди йиғилишларида қуйидагилар Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлигига номзод қилиб кўрсатилдилар: 345-**Сирдарё** сайлов округидан — Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари **Қудратилла Аҳмедович Аҳмедов, 350-Ховос** сайлов округидан — Сирдарё область ижроия комитети раисининг ўринбосари **Александр Иванович Руцкий,**

Андижон областидаги сайлов олди йиғилишларининг қатнашчилари **127-Коммуна** сайлов округидан Ўзбекистон ССР прокурори **Қурбон Рўзиметовни, 143-Қўқон** қишлоқ сайлов округидан Пахтаобод районидаги «Правда» колхози комсомол ёшлар бригадасининг бошлиғи **Турдихон Тўхтабоевани** Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлигига номзод қилиб кўрсатдилар.

Бухоро области меҳнаткашларининг коллективлари Бухоро шаҳар 152-**Фурқат** сайлов округидан Бухоро шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Умар Ҳамроевич Камоловни, 180-Газли** сайлов округидан «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг бригада бошлиғи **Мукаррам Фузайловани,** 181-Свердлов сайлов округидан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитетининг раиси **Убайдулла Ёқубович Иброҳимовни** Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлигига номзод қилиб кўрсатдилар.

Наманган области меҳнаткашлари коллективларининг сайлов олди йиғилишларида қуйидагилар Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди: 241-**Косонсой** сайлов округидан Чуст районидаги Куйбишев номли колхознинг раиси **Абдуламин Дадахонов, 220-Энгельс** сайлов округидан республика енгил саноат министри **Фахмиддин Хўжаев, 223-Коммунист** сайлов округидан Наманган трансформатор заводининг гальванчиси **Қулибой Турдиев, 232-Ҳаққулобод** сайлов округидан Ўзбекистон ССР тайёрлаш министри **Малик Абдураззоқов, 242-Қўқимбой** сайлов округидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ишлар бошқарувчиси **Турсунмурод Умаров.** (ЎзТАГ).

СУВ ВА ҲАВОНИ ОЗОДА САҚЛАЙЛИК

Зилол сув билан мусаффо ҳаво — табиатнинг бебаҳо неъмати. Буларсиз ҳаёт ҳам бўлмайди. Шу сабабли мамлакатимизда сув билан ҳавони озода сақлашга алоҳида эътибор берилмоқда. Мамлакатимизнинг янги беш йилликдаги тараққиёт программасини белгилаб берган партия XXIV съездида табиатни муҳофаза қилишнинг аҳамияти таъкидлаб кўрсатилди. «Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш чораларини кўрган вақтда, —деб уқтириб ўтилди ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладида, — бу нарса ҳаво ва сувни хатарли равишда бузиш, ерни унумсиз қилиб қўйиш манбаи бўлиб қолмасдан, балки табиий ресурсларга жон куйдириб қараш билан қўшиб олиб борилиши учун ҳамма ишни қилиш зарур. Партия янги корхоналарни лойиҳалаш ва қуриш ҳамда ишлаб турган корхоналар ишини яхшилашда табиатни муҳофаза қилишни назарда тутиб иш кўрмоқ учун план, хўжалик органларига ва лойиҳалаш ташкилотларига, ҳамма кадрларимизга талабчанликни оширади. Ватанимизнинг гўзал табиати берадиган ҳамма неъматлардан бизгина эмас, келажак авлодлар ҳам фойдалана оладиган бўлишлари лозим».

Мамлакатимизда сув ва ҳавони муҳофаза қилиш проблемаси СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг табиатни муҳофаза қилиш комиссияларида муҳокама қилинди. Бу комиссиялар ўз мажлисини 13 май куни Кремлда ўтказди. Мажлисда «СССР Химия саноати министрлиги, Целлюлоза-қоғоз саноати министрлиги ва Рангли металлургия министрлиги корхоналарининг сув ҳавзалари ва атмосфера ҳавосининг ифлосланишига йўл қўймаслик тўғрисидаги қонунларга риоя қилиши ҳақида»ги масала қараб чиқилди.

Докладчилар — депутатлар ҳозирлик группасининг раҳбари И. И. Чугунов, химия саноати министри Л. А. Костандов, целлюлоза-қоғоз саноати министри К. И. Галаншин, СССР рангли металлургия министрининг биринчи ўринбосари И. А. Стригин ва мажлисда сўзга чиққан депутатлар ҳамда мутахассислар КПСС XXIV съезди белгилаб берган вазифаларни бажариш учун янги табиий ресурсларни халқ хўжалигига жалб этиш талаб этилаётганлиги тўғрисида гапирдилар. Шу сабабли ҳозирги пайтда табиат бойликларидан мақсадга мувофиқ фойдаланиш масалалари жуда катта аҳамиятга эгадир.

Мамлакатдаги ҳовузлар ва атмосфера ҳавзаси ҳолатини яхшилаш тадбирлари ва шу ҳақдаги талаблар КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорларида белгилаб берилган. СССР Олий Совети томонидан тасдиқланган соғлиқни сақлаш тўғрисидаги Қонун асослари ва Сув қонунлари асослари, шунингдек иттифоқдош республикаларнинг табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунлари бу ишда

СССР Олий Совети палаталарининг доимий комиссияларида

муҳим роль ўйнайди.

Мажлисда таъкидлаб ўтилганидек, кўпгина саноат корхоналари ва хўжалик ташкилотлари кенг кўламда ташкилий-техникавий чораларни амалга оширмоқдалар. Бу чоралар сув ва атмосфера ҳавосининг ифлосланишига йўл қўймасликка қаратилган. Мамлакатимизда шу мақсад учун ҳар йили сарфланаётган маблағлар миқдори кейинги беш йилликда икки баравардан зиёд кўпайди. 8 мингдан ортиқ тозалаш иншоотлари ишга туширилди. Янги беш йил ичида бу проблемага эътибор кучайтирилади, ажратиб бериладиган маблағлар миқдори кўпайтирилади.

Бизнинг қонунларимиз корхона ва ташкилотларга хом ашё ва ёқилғини максимал даражада қайта ишлашни таъминлайдиган ва атмосфера ҳамда сув ҳавзаларига тарқаладиган зарарли чиқиндиларга йўл қўймайдиган технология процессларини ишлаб чиқиш ва жорий қилишни топширади. Бундай технологияни вужудга келтириш иложи бўлмаган жойларда корхоналар самарали тозалаш системаларини қуришга мажбурдирлар. Бундай қилинмаганида янги корхона, цех агрегатларни ишга тушириш ёки реконструкция қилиш тақиқланади.

Аммо депутатлардан Ю. М. Набиев, И. П. Гайворонцев, С. С. Сидоренко, Е. П. Москоленко ва бошқалар таъкидлаб ўтганидек, қонун талаблари ҳамма жойда ҳам пухта бажарилмоқда, деб бўлмайди. Сўзга чиққан депутатлар тозалаш иншоотларининг суст қурилаётганлиги, уларни ишлатишдаги хатолар, лойиҳа-смета ҳужжатларининг ўз вақтида берилмаслиги бундай аҳволнинг рўй беришига асосий сабаб эканлигини кўрсатдилар. Ажратиб берилган маблағларни ўзлаштирмаётган корхоналарнинг номлари ҳам айтиб ўтилди. Фаннинг ишлаб чиқариш учун қилиб берадиган ишлари кўп — ишлаб чиқаришнинг технология процессларини такомиллаштиришга, сув истеъмоли ва чиқитларни қайта ишлашнинг асосланган нормаларини ишлаб чиқишга ҳали етарли даражада эътибор берилмаётир.

Комиссиялар қабул қилган қарорда сув ҳавзалари ва атмосфера ҳавосини саноатнинг ювинди ва оқова сувлари билан ифлосланишдан муҳофаза қилишни такомиллаштиришга қаратилган таклифлар кўзда тутилди. Жумладан, табиатни муҳофаза қилиш чораларининг планлаштирилишини яхшилаш, тозалаш иншоотлари ва установкаларини қуриш ҳамда фойдаланиш, оқова сувларни ва чиқиб кетадиган газларни тозалаш соҳасидаги илмий тадқиқот ишларига, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш муддатларини қисқартиришга эътиборни кучайтириш тавсия этилади.

Комиссияларнинг мажлисида СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари М. Ю. Шумаускас, СССР Олий Совети палаталарининг раислари А. П. Шитиков ва Ё. С. Насриддинова, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе, СССР министрларидан В. П. Леин, Н. Н. Тарасов, В. И. Теребилов, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети, министрликлар ва идораларнинг масъул ходимлари қатнашдилар.

М. БАРАТЯНЦ,
Д. СМИРНОВ,
(ТАСС мухбирлари).

ЭПЧИЛЛИК, ГЎЗАЛЛИК БАЙРАМИ

Бугун Тошкентда Ўзбекистон XV спартакиадаси очилади

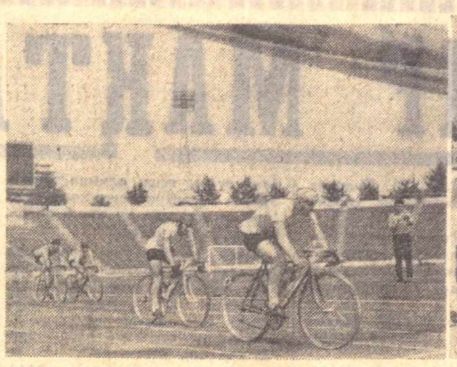

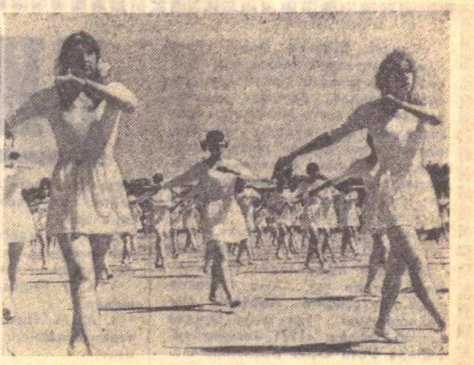

ЕТУКЛИК НАМОЙИШИ

Э. АМИНОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетининг раиси

◆ ◆

БУГУН — республикамиз спортчиларининг катта байрами. Стадионларда, бассейнларда, спорт залларида Ўзбекистон XV спартакиадаси финал мусобақалари бошланади. Жилғалар қўшилиб дарё ҳосил қилганидек, область спартакиадалари ва қуйи физкультура коллективлари мусобақаларининг якуни сифатида республика спартакиадаси финал ўйинлари ўтказилади.

Бу сафарги спартакиада КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун совет халқи астойдил киришган бир вақтда ўтказилмоқда. Партия ва ҳукуматимиз физкультура ва спорт ишларини янада яхши йўлга қўйиш масалалари билан ҳамиша шуғулланиб келяпти. Бу эса совет кишиларининг саломатлигини мустаҳкамлаш, коммунизм қурувчи ёш авлодни маънавий ва жисмоний жиҳатдан етук кадрлар қилиб тайёрлашда муҳим роль ўйнайди.

Физкультура ва спортни ривожлантириш учун кўрилаётган тадбирларнинг тимсолини Ўзбекистон мисолида ҳам пайқаш мумкин. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети кейинги йилларда меҳнаткашларни жисмоний жиҳатдан етук ва бақувват қилиб тарбиялаш, спортчиларимизнинг маҳоратини ошириш масалаларига қаратилган қатор тадбирлар кўрдилар. Бу тадбирлар муваффақият билан амалга оширилмоқда. Ҳар йили янги замонавий спорт иншоотлари фойдаланишга топширилмоқда. Шу янги иншоотлар минглаб йигит ва қизларнинг спорт билан мунтазам равишда шуғулланиб боришлари, мамлакат, Европа, жаҳон, олимпиада ўйинлари чемпионлари ҳамда рекордчиларини тарбиялаб етиштиришда муҳим роль ўйнамоқда.

Ўзбекистон XV спартакиадаси физкультурачилик ҳаракатининг оммавийлигини яна бир бор намойиш этяпти. Аҳолининг барча қатламлари вакиллари ўртасида спортга қизиқиш ортиб бораётгани кўриниб турибди. Спартакиаданинг дастлабки уч босқичидаёқ 2 миллионга яқин киши — далаларнинг меҳнаткашлари, завод, фабрика, қурилишларнинг ишчилари, муассасаларнинг ходимлари, олий ва ўрта мактаб студентлари ҳамда ўқувчилари иштирок этдилар.

Айниқса Тошкент, Андижон, Фарғона, Самарқанд областларида, республикамиз пойтахтида мусобақалар ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик ва активлик билан ўтди. Фарғона областида спартакиаданинг биринчи босқичи старт олганида 230 мингдан зиёд физкультурачи қатнашди. Андижонда эса биринчи босқич мусобақаларининг иштирокчилари 133 минг нафарга етди.

Оммавийлик маҳоратни оширишда энг муҳим омиллардан бири эканлиги маълум. Ўтган мусобақаларда ана шу яққол кўринди. Спартакиаданинг дастлабки уч босқичи мусобақаларида СССР спорт мастери деган масъулиятли нормативга 154 нафар йигит-қиз муносиб кўрилди. 2667 киши мастерликка номзод ва биринчи разрядли спортчи нормативини муваффақият билан бажарди. 175 мингдан ортиқ йигит-қиз разрядли спортчи бўлди. Республикамизнинг 78 рекорди ўрнатилди.

Кўриниб турибдики, республика спартакиадаси босқичларида шубҳасиз катта ютуқлар қўлга киритилди, физкультура ва спорт ташкилотлари жойларда оммавийлик ҳамда маҳоратни оширишга қаратилган муайян тадбирларни ҳал этолдилар. Шу билан бирга, мусобақалар давомида камчиликлар ҳам кўриниб қолди. Бу камчиликлар олдимизда ҳал қилиниши лозим бўлган катта вазифалар турганлигини таъкидлади. Спортда бугунги эришилган ютуқ эртага эскириб қолади. Шунинг учун ҳам спорт ташкилотлари ўз ишларини юқори малакали спортчилар тайёрлаш масалаларига қаратишлари лозим. Бизга оддийгина мастерларнинг ўзи етарли эмас. Шундай спортчилар етиштиришимиз зарурки, улар халқаро класслн натижаларга эришадиган бўлсинлар. Етакчи тренерларимиз ва спорт мутахассисларимиз бунинг учун ҳали кўп ишлар қилишлари керак.

Совет Иттифоқи халқлари спартакиадаси спортчиларимиздан юксак маҳорат талаб қилади. Кечаги ва бугунги мусобақаларнинг пешқадамлари СССР халқлари бешинчи спартакиадаси катта имтиҳонларидан ўтадилар. Яна икки ҳафтадан кейин республикамизнинг Ватанимиз пойтахтига борадиган вакиллари рўйхати ойдинлашади.

СССР халқлари V спартакиадасида қатнашиш — ҳар бир спортчининг орзуси. Бироқ, бу каттакон спорт анжуманида иштирок этиш шарафи юксак маҳоратли, ўз қобилияти ва иродасини мутаносиб равишда ишга солишга қобил бўлган спортчига насиб этади. Бунда спортчининг устози — тренернинг ҳам масъулияти катта. У ўз шогирдини қандай тайёрлаганлиги, руҳий-маънавий жиҳатдан қанчалик пиширганлиги ҳам юксак натижаларга эришишда ўз самарасини кўрсатади.

Ўзбекистон XV спартакиадаси республикамиз бўйлаб амалда бошланиб кетди. Унинг программаси кенг. Спартакиада мусобақалари республикамизнинг 11 шаҳрида ўтказилади. Спортчиларнинг катта байрами — Ўзбекистон XV спартакиадаси бугун Тошкентнинг марказий «Пахтакор» стадионида тантанали равишда очилади. Шу тантаналар шарафига республикамизнинг турли шаҳарларида спортнинг оммавий мусобақалари давом эттирилади.

НАВБАТ — ОХИРГИ БОСҚИЧГА

Республика спартакиадаси мусобақалари тўрт босқич бўйича ўтказиляпти. Кураш дастлаб фабрика, завод, ташкилотлар, колхоз, совхозлар, ўқув юртлари ҳамда мактабларнинг физкультура коллективларида бошланган эди. Кейин гал иккинчи босқич — шаҳар ва район мусобақаларига келди. Мана областлар спартакиадалари ҳам тугалланди.

Спартакиадани миллионлар мусобақаси дейишади. Ўзбекистон спартакиадаси программаси бўйича мусобақалар бошланганидан бери 2 миллиондан зиёд физкультурачиларнинг стартга чиққанлиги фикримизни тасдиқлаб турибди.

XV спартакиада аввалгиларидан нима билан фарқ қилади! Биринчидан, мусобақалар спортнинг фарғонача ҳамда бухороча миллий кураш, самбо, қўл тўпи, велосипед, (трек), елканли қайиқда сузиш турлари ҳисобига кўпайтирилди. Спортни оммалаштириш мақсадида мусобақалар ўтказиш географияси ҳам бир оз кенгайтирилди. Илгари финал ўйинлари асосан Тошкентда ўтказилган бўлса, бу сафар баъзи мусобақаларни Бухоро, Навоий, Самарқанд, Чирчиқ, Бекобод, Олмалиқ, Андижон, Наманган, Марғилон ва Фарғона спорт мухлислари ҳам томоша қилишлари мумкин. Финалда босқичдан-босқичга ўтолган, қатор мусобақаларнинг ғолиби бўлишга эришган уч мингдан ортиқ спортчининг куч синашиши кўзда тутиляпти.

П. КОНОВАЛОВ,
Бутуниттифоқ тоифасидаги судья, республика XV спартакиадаси бош котиби.

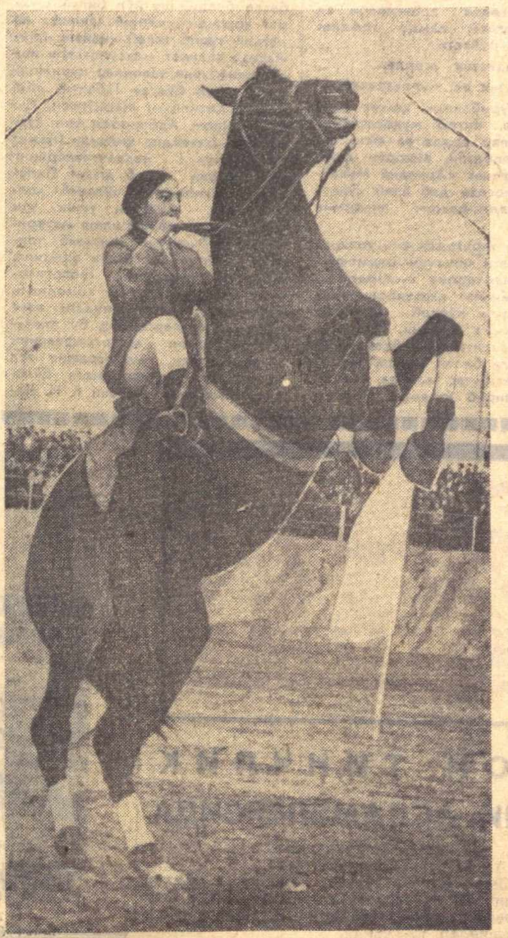

Кейинги вақтларда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети соврини учун қатор мусобақалар ўтказилди. Бу мусобақаларда республикамиз спортчилари ҳам яхши натижаларга эришдилар. Суратларда: 1. Велосипедчилар пойгасида биринчиликни эгаллаган республикамиз терма командаси аъзолари. 2. Спортчи қизлар байрам намойишида. 3. Яқинда ўтказилган от спорти мусобақаларида иштирок этган Анорхон Насимова. У спартакиада мусобақаларида ҳам иштирок этади.

М. Штейнн, А. Губенко, А. Тўраев фотолари.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

МАҚСАДИМ

В. ГРАЖДАНКИН,
Халқаро класслн спорт мастери, СССР биринчилиги совриндори, «Спартак» жамияти аъзоси, велосипедчи.

Бу йилги спартакиада менга катта омад келтирди. Охирги босқич — финал ўйинларини қўл тўпи спортчиларидан кейин иккинчи бўлиб бошлашга тўғри келди.

Михаил Колюшевнинг моҳир велосипедчи эканини мухлислар яхши билишади. Ҳал қилувчи курашда у билан беллашдим. Албатта, жаҳон чемпионидан ўзиш осонмас. Ҳаммаси ўйин пайтида ҳал бўлади, деб шуни айтсалар керак-да! Бўлмаса, 4 километрга таъқибли шахсий пойгада Михаилни доғда қолдириб, маррага биринчи келармидим. Эндиги мақсадим — СССР халқлари спартакиадасида республикамиз спорт шарафини муносиб ҳимоя қилиш.

ШАХСИЙ РЕКОРД

М. ПОШШАХЎЖАЕВ,
спорт мастери, ярим ўрта вазнли оғир атлетикачи, «Меҳнат» жамияти аъзоси

Спартакиададек катта спорт мусобақаларида иштирок этишни кўпдан бери орзу қилардим. Сўнгги босқич арафасида юқори кўрсаткич билан шахсий рекорд ўрнатдим. Бугунги орзуйим мусобақада тенгдошларим қатори курашиб, республика терма командаси составида Москвага бориш учун йўлланма олиш бўлиб турибди.

ШИОРИМИЗ — ОММАВИЙЛИК

Оммавийликни шиор қилиб олганимиз бежиз эмас. Чунки, физкультурачилик ҳаракатида фақат оммавийликка эришиш билангина янги рекордлар, мастерлар, янги номларга йўл очиш мумкинлигини тажриба кўрсатди. Спартакиада эса оммавийлик учун курашда ҳал қилувчи синовлардан бири экани маълум.

Пойтахт области спортчилари республика XV спартакиадаси финал мусобақасида иштирок этиш учун зўр тайёргарлик кўрдилар. Колхозчи ва ишчи ёшлар, мактаб ўқувчиларидан иборат жамиятимизнинг кўп минг кишилик физкультурачилари СССР халқлари V спартакиадасида ҳам спорт маҳоратларини намойиш этиш орзусида машқларга кўпроқ эътибор бермоқдалар.

Ўзбекистон спартакиадаси мусобақаларида 1 ва 2-босқич бўйича 202 қуйи физкулатура коллективларидан 5 мингдан зиёд спортчи қатнашди. Булар орасида от спорти, классик кураш бўйича спорт мастерлари ва мастерликка номзодлар, 200 га яқин биринчи разрядлилар, 5600 кишидан иборат оммавий разрядчилар ҳамда юзлаб нишондорлар бор.

Область бўйича ўтказилган иккинчи босқич мусобақаларида Юқори Чирчиқ район спортчилари биринчиликни олишган бўлса, оққўрғонликлар билан Ўрта Чирчиқ райони физкультурачилари иккинчи ва учинчи ўринларни баҳам кўришди. Айни вақтда қишлоқ мактабларининг йигит-қизлари ўқувчилар спартакиадасида спортнинг ўнга яқин тури бўйича беллашдилар.

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел», Янгийўл районидаги Свердлов номли колхозларда физкультурачилик ҳаракатидаги оммавийлик бошқа коллективлар учун намуна бўлаётгани билан фахрланса арзийди. Областимизда спорт иншоотларини барпо этиш ҳам анча яхши йўлга қўйилган. Орджоникидзе районидаги Қибрай посёлкасида ва Тўйтепада ҳар бири 10 минг томошабинга мўлжаллангай стадион қурилиши жадал олиб боряпти. Қишлоқлар ва колхоз марказларида ёшларнинг спорт билан шуғулланишлари учун етарли шарт-шароитлар яратишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Республика XV спартакиадасига катта ҳозирлик кўрган областимиз спортчилари катта синовдан ўтдилар. Корхона, ташкилотлар, колхоз ва совхозларнинг қуйи физкультура коллективларида спартакиаданинг биринчи ҳамда иккинчи босқич мусобақаларида 200 мингдан кўпроқ ёшлар фаол қатнашди. Финалда иштирок этиш иштиёқида астойдил беллашган спортчиларимиз учинчи босқични ҳам муваффақиятли босиб ўтдилар.

Тошкент базаларида ўтказилган XII шаҳар спартакиадасида спортнинг 13 тури бўйича куч синашга тўғри келди. Қизғин курашда умумкоманда ҳисобида студент-ёшлар «Буревестник» жамияти вакиллари 71 очко билан биринчиликни эгаллашди. Қолган икки ўрин «Меҳнат» ва «Динамо» жамияти иштирокчиларига насиб этди. Энди навбат тўртинчи босқич — республика финал мусобақаларига. Бунда ҳам областимиз терма командаси ўзининг бор имконият ва маҳоратини ишга солиб, муносиб ўринлардан бирини эгаллайдилар деб умид қиламиз.

Э. ИСМОИЛОВ,
«Пахтакор» қишлоқ кўнгилли спорт жамияти Тошкент область советининг раиси.

Дуранглар кўпроқ

ФУТБОЛ

Мамлакат чемпионатининг навбатдаги тур ўйинларида ҳисоблар кўпроқ дурангга мойил бўлди. Ўйинлар жадвалини ҳамон киевлик динамочилар 11 очко билан бошқариб туришибди. Киевликларнинг пойтахт динамочилари билан учрашувида ҳисоб очилмади. Шунингдек, «Арарат» — «Спартак» ҳамда «Карпат» — «Зенит» ўйинларида ҳам дуранг натижага эришилди. Икки учрашув: «Торпедо» — «Шахтёр» ва «Динамо» (Тб) — «Қайрат» жавобсиз бир тўп киритилгани ҳолда майдон эгалари фойдасига ҳал бўлди. Минсклик динамочилар билан пойтахт армиячилари учрашувида ҳар иккала команда дарвозасига биттадан тўп киритилиб, очколар ўзаро баҳам кўрилди.

Пахтакорчилар мавсумдаги учинчи сафар ўйинларини Ростов-Дон армиячилари билан ўтказишди. Ўйин майдон эгалари фойдасига 4:2 ҳисобида тугади.

АЧИНАРЛИ АҲВОЛ

АНДИЖОНДА ҒЎЗА ПАРВАРИШИ СУСТ БОРМОҚДА

Андижон областида бу йил чигит экиш қулай агротехника муддатларида ўтказилди. Область бўйича 184,2 минг гектар майдонга сифатли қилиб чигит экилди. Шундан яқин 150 минг гектарига квадрат-уялаб, 9,3 минг гектарига кенг қаторлаб барака уруғи қадалди. Умумий майдоннинг 90 процентдан кўпроғига чигит экиш билан бир вақтда ўғит солинди. Бу билан 500 минг тонна пахта етиштиришга илк замин яратилди.

Областдаги бир қатор хўжаликларда чигит қисқа муддат ичида ундириб олинди. Ғўза парвариши агротехника қоидалари асосида ўтказилмоқда. Андижон районидаги «Коммуна», Бўз районидаги «Партия XX съезди», Ленин районидаги «Правда Востока», Избоскан районидаги «Партия XX съезди», «Ўзбекистон» колхозларида ғўзани яганалаш, культивация қилиш, озиқлантириш ишлари авж олдириб юборилди. Шу билан бирга барча бригадалар, звенолар ва участкаларда чигитнинг қандай униб чиқаётганлиги синчиклаб текширилиб, бўш уялар тўлдирилмоқда. Карта четлари, бурчаклари, ўқариқ қирғоқлари, дарахт атрофларига чигит экиш ва уни тўла ундириб олиш чоралари кўрилмоқда.

Лекин бундан областнинг ҳамма жойида дала ишлари яхши ташкил этилган, ғўза парвариши қизитиб юборилган, тўла гектарлар яратилган деган хулоса келиб чиқмайди. Гарчи областда чигит барвақт экилган бўлса ҳам, агротехниканинг шундан кейинги тадбирларини амалга оширишда жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Фурсат ўтиб боришига қарамай, чигитнинг униб чиқиши бултургига нисбатан анча кечикяпти. Кўпгина майдонларда қатқалоқ чигитнинг униб чиқишига тўсқинлик қилди. Ишнинг кўзини билган деҳқонлар уруғ тупроқнинг намига униб чиқмайдиган ерларни аниқлаб, зудлик билан чигит суви бердилар. Масалан, Андижон районида шундай қилинди ва яхши натижага эришилди.

Марҳамат районида эса чигит суви бериш яхши ташкил этилмади. Райком секретари А. Йўлдошевнинг айтишича, чигит суви берилса уруғ чириб қолармиш. Андижон райони деҳқонларининг илк тажрибаси бу фикрнинг нотўғрилигини кўрсатди.

Область хўжаликларида яганалашнинг бориши ҳам талабга жавоб бермайди. Қўрғонтепа, Хўжаобод, Пахтаобод, Избоскан районларида бу муҳим агротехника тадбирини амалга ошириш кечикяпти.

Биргина Қўрғонтепа районини олайлик. Район раҳбарлари (райком секретари Қ. Авазматов, район ижроия комитетининг раиси О. Мамажонов) Қўрғонтепанинг пахтачиликда илғорлар сафида бўлишини исташади. Бу шубҳасиз. Улар 3 йилдан бери районни қолоқликдан чиқарамиз деб, «қаттиқ» уринишяпти. Қоп-қоп ваъдалар ҳам беришяпти. Лекин ишни яхшилаш, планни тўлдириш учун биргина истакнинг ўзи камлик қилар экан. Амалий ишга келганда қўрғонтепалик раҳбар ўртоқлар, айрим колхоз раҳбарлари ташкилотчилик кўрсатишмаяпти. Шунинг оқибатида район қаддини ростлаш ўрнига бир нуқтада депсиниб турибди. Районда бурноғи йили пахта плани тўлмади. Район раҳбарлари бутун айбни об-ҳавога тўнкадилар. «1970 йилда ишни дўндирамиз», деб ҳаммани ишонтирдилар. Кузда ғалвир сувдан кўтарилганда бу ваъдалар ҳам ёлғон бўлиб чиқди. Бултур Андижон областида фақат Қўрғонтепа райони пахта тайёрлаш планини бажармади.

Бу йил ҳам дала ишларининг бориши талаблар даражасида эмас. Районда яганалаш ҳаддан ташқари суст. Тўла гектар учун кураш, чигитни ундириб олиш, қаторораларига ишлов бериш, қатқалоқни юмшатиш ва озиқлантириш ишлари ҳам жуда секин кўчяпти. Район раҳбарлари таънадан қутилиш, доғни ювиб ташлаш учун ташаббусни ўз қўлларига олишлари керак эди. Афсуски, улар: «Қўрғонтепа шароити оғир, баҳор кеч бошланади, амал кеч киради», деган зарарли кайфиятдан сира қутула олмаётирлар.

Областдаги қатор колхоз ва совхозларда яганалаш суст бораётгани устига сифат ҳам бузиляпти. Хўжаобод районидаги «Пахтакор» колхозининг чигит 60x40 сантиметр схемасида экилган ерида ҳар уяда икки туп ўрнига 3-4 тупдан кўчат қолдирилгани аниқланди. Яганалаш вақтида бўш уяларга чигит экмаётган, бегона ўтни юлиб ташламаётган бригадалар ҳам йўқ эмас.

Об-ҳавонинг ноқулай келиши, ҳароратнинг кескин ўзгариб туриши кўпчилик хўжаликларда ғўзанинг илдиз чириш касаллигини келтириб чиқарди, унинг ўсиш ва ривожланишини сусайтириб қўйди. Шунга қарамасдан бир қанча хўжаликларнинг раҳбарлари қатқалоқни юмшатишга шошилмаётирлар. Москва, Пахтаобод районларида ана шундай аҳвол рўй бермоқда. Бу районлардаги айрим колхозларда қатқалоқ вақтида юмшатилмагани учун ёш ниҳоллар сўлиб қолиб, қайта чигит экишга тўғри келди.

Областда 4759 та трактор культиватори бор. Аммо улардан фойдаланиш ёмон. «Узсельхозтехника» Андижон область ва район бирлашмалари, район қишлоқ хўжалик бошқармалари раҳбарларининг эътиборсизлиги туфайли 921 культиватор ҳанузгача тракторларга осилмаган. Бу эса кўндалангига ва узунасига биринчи ишловнинг кечикишига сабаб бўляпти. Айниқса Ленин, Пахтаобод, Москва районларида бу иш ачинарли аҳволда.

Ленин районидаги «Коммунизм», Ленин номли колхозларда аҳвол бундан ҳам аянчли. «Коммунизм» колхозининг Шарофутдинов бошлиқ бригадасида 40 гектар майдондаги ғўза қатқалоқ натижасида ўсишдан орқада қолган. Лекин бу бригадада қатқалоққа қарши кураш жуда суст. Бригадага бириктирилган битта культиватор ҳам бекор ётибди. Карта четлари, бурчаклари ва ўқариқ қирғоқларига чигит экилмаган. Колхознинг Олимжонов бошлиқ 9-бригадасида ҳам аҳвол худди шундай.

Москва районидаги «Октябрь», Фрунзе номли колхозларнинг айрим бригадаларида трактор культиваторларининг ишчи органлари тўла комплектланмаган ҳолда ишлов ўтказилгани ҳақида сигналлар бор. Бу ҳол қатқалоқнинг юмшатилмай қолишига сабаб бўляпти.

Қўрғонтепа районидаги «Қаҳрамон» колхози 1055 гектар майдонга чигит экди. Ҳамма майдонда қатқалоқ пайдо бўлди. Бироқ унга қарши кураш қониқарсиз ташкил этилган. Далада иссиқ овқат уюштирилмаган. Область ижроия комитетининг яқинда қабул қилган қарорида колхоз раҳбарлари адресига жиддий гаплар айтилган эди. Лекин улар танқиддан тегишли хулоса чиқариб олганларича йўқ.

Мутахассислар ва бободеҳқонларнинг айтишларича, ғўза ёшлигида ўғитни кўп талаб қилади. Айниқса бу йилги шароитда уни эртароқ озиқлантириш фойдалидир. Шунга кўра, ҳамма ерда ғўзани минерал ўғитлар билан озиқлантириш зарур. Афсуски, бу муҳим иш Андижон областида асоссиз равишда кечиктирилмоқда. Пахтаобод, Қўрғонтепа, Избоскан районларида ғўзани озиқлантириш ҳали бошланмаган.

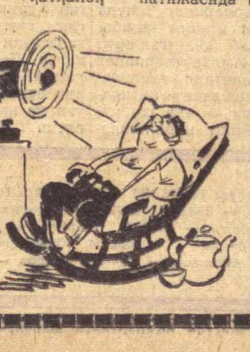

Чигит экилгандан кейин ёғингарчилик кўп бўлди, бегона ўтлар тез ўсиб кетди. Шунга кўра далаларни бегона ўтдан тозалаб олишга шошилиш зарур. Биринчи культивациядан кейиноқ қатор ораларини чопиқ қилиш керак. Тажрибакор деҳқонлар шундай қилишяпти. Айрим жойларда илдиз қурти, шира, ўргимчаккана пайдо бўлди. Ўсимликларни ҳимоя қилиш Андижон область станцияси ва унинг районлардаги отрядлари, колхоз-совхозларнинг агроном-энтомологлари бунинг олдини олишлари зарур.

Андижон область партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органларининг ходимлари ғўза парваришидаги қолоқликни тугатиш тадбирларини тезда амалга оширишлари, бунинг учун бутун куч ва техника воситаларини ишга солишлари зарур. Гектарларнинг тўла бўлишига эришиш, бўш уяларни зудлик билан тўлдириш, яганани тезлаштириш, меҳнаткашлар орасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш, одамларнинг ташаббускорлигини ошириш, коммунистларнинг авангардлик ролини таъминлаш — ҳар бир хўжалик раҳбарининг, ҳар бир партия ходимининг муқаддас бурчидир.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БИР МАҚТАНЧОҚ „ҚИССА“СИ

ФЕЛЬЕТОН

«Камтар бўлинг» деган сўзни эшитса, Аркадий Михайловичнинг тепа сочи тикка бўлиб кетади. Аксига олгандай, радиода ҳам, газетада ҳам, катта йиғинларда ҳам шу гапни бир қўзғаб ўтишмаса, одамларнинг кўнгли жойига тушмайди, шекилли. Аркадий Михайлович ана шундай пайтларда қуюқ қошларини чимирганча пешанасини ушлаб, ҳайрон бўлади. Ҳозир, ахир, космик аср-ку, камтар бўлиб ўтиришга вақт борми?!

Аркадий Михайлович Пилосовнинг шиори шу. Хўш, Пилосов ким? Бу саволга Аркадий Михайловичнинг ўзи мана бундай жавоб беради: «1971 йилнинг январида Ўрта Осиё республикаларининг, Ўзбекистон ва Қирғизистон қурилиш материаллари саноати министрликларининг геология жамоатчилиги геология-минералогия фанлари кандидати, атоқли инженер-геолог, олим, Ўрта Осиё қурилиш материаллари минерал хом ашё ресурслари бўйича мутахассис... Аркадий Михайлович Пилосов туғилган куннинг 60 йиллиги, ишлаб чиқариш, илмий ва ижтимоий фаолиятининг 40 йиллигини нишонлайди».

Ҳа, ишонинг! Бу шунчаки бир пичинг ёки истеҳзо учун ёзилган сатрлар эмас. Бу— Тошкентда бўлган воқеа. Мана, қўлимизда яқингинада «Фан» нашриётида босмадан чиқарилган «Пилосовнома» турибди. Қизиғи шундаки, бу «асар»нинг бош қаҳрамони ҳам, муаллифи ҳам бир киши — Пилосовнинг ўзи.

«Асар» етти қисмдан иборат:

1. Геология-минералогия фанлари кандидати А. М. Пилосов ҳаёти ва фаолиятининг асосий саналари.

2. А. М. Пилосов ҳаётининг, ишлаб чиқариш, илмий ва ижтимоий фаолиятининг қисқача баёни.

3. А. М. Пилосов яратган илмий ишлар.

4. А. М. Пилосов олиб борган тадқиқотларнинг қўлёзма шакллари.

5. А. М. Пилосов бажарган геологик разведка лойиҳалари ва программалари ҳамда тематик ишларнинг рўйхати.

6. Публицистик асарлар.

7. Рецензия ва мулоҳазалар.

Кўриб турибсизки, ҳамма нарса жойида. Китоб муқовасининг ўзи қанчалар содда ва айни замонда салобатли, виқорли денг, тепасига фақат «Аркадий Михайлович Пилосов» деб ёзиб қўйилган. Хуллас-калом: академик нашр!

Биз фан тарихидан ёки ҳозирги ҳаётимиздаги чинакам олимларимизнинг камтарона хулқ-одоблари ва беминнат ижодкорликлари ҳақида жуда кўплаб мисоллар келтиришимиз мумкин. Юбилейвозликка, тантанаю-дабдабаларга тиш-тирноғи билан қарши турган ҳақиқий олимлар ҳақида мароқланиб гапириб юрамиз. Тўғриси ҳам шу-да, яхши олимни зўрма-зўраки тарғиб қилишга ҳожат йўқ. Уни шундоқ ҳам эл таниб олади, ҳурмат-эъзоз қилади.

Лекин бу гапларни эшитганда Аркадий Михайловичнинг яна қулоғи кар, кўзи хира бўлади-қўяди. Мана, ўзи ҳақида ўзи ёзиб берган ўша китобчадан олинган навбатдаги сатрлар: «Топширилган ҳар бир участкада у меҳнатга виждонан ва ижодий муносабатда бўлди, шу йўл билан шуҳрат қозонди», «Унинг таклифи ва қатъий туриб талаб қилиши натижасида силикат маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи заводлар қурилиши учун зарур бўлган Табакум, «Қорақум, Қизилқум, Жарқўрғон, Нишон, Қўқон, Ақбарobод эол қумликлари разведка қилинди (қизиқ, бутун-бутун коллективларнинг иши қандай қилиб фақат Пилосовнинг хизматига айланиб қолдийкин?)», «Шахсан унинг ўзи 17 та кўмир ва қурилиш материаллари объектини қидириб топган»... Энди бу ёғини эшитинг: «Қирқ йил давомида геологларнинг катта коллективи томонидан ўрганилган Ўрта Осиёдаги лесс жинсли конларга оид бу тадқиқотлар унинг монографиясини ташкил этади, монография эса докторлик диссертацияси бўлади»... «Асар»ни тузувчи Г. Н. Каменева, масъул муҳаррир, профессор И. С. Канцепольский ва библиограф-муҳаррир А. В. Вильскийларнинг «самарали» меҳнати ва «ўткир» дидини кўриб, одам тўлқинланиб кетади.

Хуллас, китобчада китоб қилиб чиқаришга одам уяладиган фикрлар, «далиллар», «саналар», графалар шунчалик кўпки, ўқиб чиққанингдан кейин беихтиёр ёқа ушлайсан, киши. Унда Аркадий Михайловичнинг тўлиқсиз ўрта мактабни қачон битирганидан тортиб, қайси йиғилишларда иштирок этганигача, бундан қирқ йил аввалги қўлёзмаларининг рўйхатидан тортиб, аллақайси идораларга ёзган тушунтирув хатларининг номигача — ҳаммаси бирмабир санаб ўтилган.

«Асар»ни варақлаб туриб, «эссиз, қоғоз» деб юборгинг келади. Партиямизнинг яқингинада бўлиб ўтган буюк форуми минбаридан туриб ёзувчи М. Шолохов нима деганини бир эслайлик. «...Қоғозни ким нимага хоҳласа, қанча хоҳласа сарф қиляпти. Қоғоз эса ҳамма қарсага чидайверар экан» деб луқма ташлаган эди у.

«Пилосовнома» ҳам мана шу фикрга энг яхши мисол бўла олади. Маълумки, қоғозни авайлаб сарфлаш ҳақида партия ва ҳукуматимизнинг махсус кўрсатмалари бор. Лекин баъзи бировлар шу нарсадан яхши хабардор бўла туриб, ўзларини билмаганликка солмоқчи бўладилар. Акс ҳолда Ўзбекистон ССР Қурилиш саноати материаллари министрлигининг техника бошқармаси бошлиғи Якубович билан республика Фанлар академияси «Фан» нашриёти бош редакторининг ўринбосари Раҳмоновалар юқорида биз тилга олиб ўтган «асар»ни 300 нусхада босиб чиқаришга рухсат беришармиди?! Ўртоқ Якубович шунчалик ўзлари хон—кўланкалари майдон бўлиб кетган эканки, ҳатто бу брошюрани чиқаришни А. М. Пилосов 14 йилдан бери катта илмий ходимлик вазифасини бажараётган Ўрта Осиё геология ва минерал хом ашё илмий тадқиқот институти билан ҳам келишиб ўтирмаган. Якубович ҳам худди Аркадий Михайловичдек, ҳозир космик аср-ку, бўйин эгиб келишиб ўтиришга вақт йўқ, деб ўйлаган бўлса керак-да. Бу ҳам ҳолва ҳали. Якубович қонунбузарлик қилиб министрликнинг масъул ходими Коганга «Пилосовнома»ни чиқаришга кетган 386 сўм пулни давлат ҳисобидан тўлаш ҳақида буйруқ берган. Якубович шунчалик довюрак, забткор одам экан-ку, биз бўлсак қаердаги майда-чуйдалар, масалан, камтарлик ҳақида гапириб юрибмиз-а.

«Фан» нашриёти бош редакторининг ўринбосари Раҳмонова эса шохида эмас, баргида юриб, нашриётнинг тематик планига мутлақо кирмаган, масъул ташкилотлар томонидан чиқарилишга рухсат берилмаган бу «асар»ни кўз очиб юмгунча тезкорлик билан чоп этиб ташлашга йўл очиб берди. Натижа нима бўлди денг? Илмий ва амалий жиҳатдан хеч қандай қимматга эга бўлмаган, бунинг устига бошдан-оёқ Пилосов шахсини кўкларга кўтарган «Пилосовнома» майдонга чиқди. Унда ҳатто, албатта, эксперт комиссияси кўриб чиқиши зарур бўлган институтнинг айрим бошқа ҳужжатлари ҳам «қўрқмасдан» эълон қилиб юбораверилди.

Камтарликни тушида ҳам кўрмайдиган Пилосов ноқонуний равишда босмадан чиқарилган автобиографик «асар»ининг ҳамма нусхасини ноқонуний равишда ўзи олиб (бунда унга Пилосов ишлаётган институт директорининг ўринбосари Бобоев ва бош бухгалтер ўринбосари Нестеровалар кўмаклашиб юбордилар), кўнгли хуш кўрган, ўзи ёқтирган кишиларига битта-битта улашиб бера бошлади. Нашриётга борган пайтида эса, у, «Фан» нашриёти директорининг ўринбосари Бобохонова ҳузурига кириб, қуюқ таъзим қилиб чиқиб кетишни унутмади. Чунки ўртоқ Бобохонова қонун йўл бермаса ҳам, «Пилосовнома» учун нашриёт қоғозини ишлатиб юборган эди. Бундай яхшиликни унутиб бўладими!

Қинғир иш қирқ йилдан кейин ҳам билинади. «Пилосовнома»ни яратиш йўлида пайдо бўлган қинғирликлар эса сал ўтмаёқ очилди! Яқинда бу тартиббузарларнинг хатти-ҳаракатлари республика халқ контроли комитетида атрофлича кўриб чиқилди. Ўзи хон—кўланкаси майдон Якубовичга хайфсан эълон қилинди ва давлат қоғозини ноўрин ишлатгани учун тегишли моддий жазосини ҳам олди. Шунингдек, биз тилга олиб ўтган бошқа фельетон қаҳрамонлари ҳам «қуруқ» қолишмади...

Пилосов масаласига келсак, у геология-минералогия фани учун озми-кўпми ҳисса қўшган бўлса қўшгандир. Лекин фанда бутун бир мактаб ва йўналиш яратган олимларимиз ҳам ўзларини бунчалик ташвиқ қилишга уяладилар. Шу сабабли ҳам Пилосовнинг ўзи ҳақидаги «мадҳия»си бизга бекорчига чалинган ноғорага ўхшаб туюлди. Нокамтар, мақтанчоқ Пилосов қиссаси шу билан тугади.

О. УСМОНОВ.

Турли мамлакатларда

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ ПРАГА. Карлови Варида ядро медицинасига бағишланган II халқаро симпозиум ўз ишини давом эттирмоқда. Симпозиум ишида дунёнинг 21 мамлакатидан келган 250 дан ортиқ олим, врач, мутахассис қатнашди. Улар орасида Совет Иттифоқи, Болгария, Венгрия, ГДР, Польша, Румыния, Чехословакия, Югославия, АҚШ, Англия, Франция, Италия делегациялари ҳамда Европа, Осиё ва Латин Америкасидаги бошқа давлатларнинг делегациялари бор.

✦ ВАРШАВА. Гданьскдаги медицина академиясининг доялик ва гинекология институтида Плушч-Гданьски шаҳрида истиқомат қилувчи Леокадия Рехтер беш бола туғди. Она ва чақалоқларнинг аҳволи яхши. Биринчи чақалоқнинг вазни 1780 грамм, бешинчи чақалоқнинг вазни эса 1460 грамм.

✦ ВАШИНГТОН. Урушга қарши ҳаракат қатнашчилари Капитолий остоналарида 24 соатлик «тинчлик вахтаси» ўтказдилар. Бир кечаю-кундузда конгресс биноси олдида «халқларнинг тинчлик шартномаси»ни имзолаган неча ўн минглаб американликларнинг номлари такрорланди.

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИ АССАМБЛЕЯСИДА

БУДАПЕШТ, 14 май. ТАСС мухбири А. Семенов хабар беради: Жаҳон Тинчлик Кенгашининг бу ерда очилган Ассамблеясида кун тартиби ва комиссиялар тузиш тўғрисидаги қарор қабул қилинганидан кейин делегатлар сўзга чиқдилар.

Жанубий Вьетнам Республикаси Муваққат революцион ҳукуматининг ташқи ишлар министри Нгуен Тхи Бинь Вьетнам халқининг ҳаққоний курашига ёрдам бераётганликлари ва бу курашни беғараз қўллаб-қувватлаётганликлари учун социалистик мамлакатларга, бутун тараққийпарвар инсониятга самимий ташаккур айтди. Нгуен Тхи Бинь Вьетнамда ва Ҳинди-Хитойда тинчликни тиклаш — ҳозирги куннинг энг муҳим проблемаларидан бири, деб таъкидлади.

Совет делегациясининг бошлиғи А. Е. Корнейчук Ассамблея қатнашчиларини хавфсизлик масалалари юзасидан Умумевропа кенгаши чақирилишини, ядро қуролига эга бўлган беш давлат — СССР, АҚШ, Хитой Халқ Республикаси, Англия ва Франция конференциясининг ва қуролсизланиш юзасидан жаҳон конференциясининг чақирилишини ёқлаб чиқишга даъват этди.

Кечки мажлисда Жаҳон Тинчлик Кенгашининг бош секретари Р. Чандра сўзга чиқди.

У тинчлик йўлидаги ҳаракатнинг ривожланишини таърифлаб, қуйидагиларни айтди: ер юзининг турли қисмларидаги тинчлик ва мустақиллик тарафдорлари кейинги йилларда олға қараб катта қадам қўйдилар.

Р. Чандра Ассамблеянинг вазифаларига тўхталиб, қуйидагиларни уқтириб ўтди: Ассамблея империалистик давлатларнинг агрессив ҳаракатларни кучайтиришларига қарши, тинчлик ва мустақиллик, адолат, социал тараққиёт манфаатларини кўзлаб мустаҳкам ҳамкорлик йўлларини қидириб топиши керак. Докладчи янги уруш хавфига қарши курашмоқ учун барча антиимпериалистик кучларнинг бирлиги ва ҳамжиҳатлигини янада кўпроқ мустаҳкамлаш учун зарур эканлигини айтди.

Шундан кейин Ассамблея қатнашчилари комиссияларда тинчлик тарафдорлари ҳаракатининг етилган масалаларини муҳокама қилишга киришдилар.

Тропик Куба ўзининг турли-туман мевалари билан қадимдан машҳур. Ананас, лимон, апельсин ва манго сингари меваларга ички ва ташқи бозорларда талаб жуда катта. Ҳозирги кунда цитрус экинлари майдонини кенгайтиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Суратда: ананас экилган майдон культивация қилинаётир.

Пренса Латин — ТАСС фотоси.

ҲИНДИ-ХИТОЙДАГИ ЖАНГЛАР

ХАНОЙ. (ТАСС). Жанубий Вьетнам ватанпарварлари ҳужум операцияларини кучайтирмоқдалар. 24 апрелдан 3 майгача бўлган давр ичида улар Куангнам, Куангдик, Куангнгай, Конгтум ва бошқа вилоятларда душманнинг 4 мингга яқин солдатини қириб ташладилар ва асир олдилар, кўп миқдордаги ҳарбий техникасини яксон қилдилар ва қўлга туширдилар. Жанубий Вьетнам миллий-озодлик фронтининг артиллерияси 25 апрель тунда Куангдик вилоятида Данангдаги стратегик аэродромни икки марта ўққа тутиб, ёнилғи омборларини портлатдилар ва Америка самолётлари турадиган кўпгина ангарларни вайрон қилдилар. Вьетнам информация агентлиги озодлик матбуоти маълумотларига асосланиб шу хабарни тарқатди.

ЛАОС ватанпарварлик фронтининг қуролли кучлари Удомсай районида кейинги уч йил мобайнида душманнинг 4,5 мингдан ортиқ солдатини қириб ташладилар ва асир олдилар. Меконг дарёси водийсида 25 минг аҳоли яшайдиган 20 га яқин қишлоқ озод қилинди.

21 апрелдан 29 апрелгача бўлган давр ичида Камбоджа халқ қуролли кучлари Компонгчам, Свайеринг, Кандал вилоятларида Сайгон қўшинларининг ва Пномпень маъмурларининг 40 га яқин солдатини қириб ташладилар.

ТАРЗАНЛАРНИНГ ТАҚДИРИ

Эдгар Берроузнинг «Тарзан» романи бўйича 36 та тўла метражли фильм яратилди. Тарзан ролини 13 та машҳур артист ижро этган. Ана шу артистлардан баъзиларининг кейинги тақдирлари ҳақида француз газетаси «Фигаро» яқинда ахборот берди. Тарзан ролини биринчи марта ўйнаб, 1918—1920 йилларда яратилган уч серияли фильмда қатнашган Эльмо Линкольн шуҳрат қозона олмади ва ўз умрининг сўнгги дамларини тунги қоровуллик хизмати билан ўтказди. Фақат тўртинчи Тарзан — Индиана штати университети футбол командасининг собиқ ҳужумчиси Жеймс Пирсгагина бу роль каттагина даромад келтирди. У бойиб кетган роман автори Берроузнинг қизига уйланиб, ўзи ҳам бадавлат бўлди. Оғир атлетикачи Френк Меррилл Тарзан ролидан туширган гонорарига Голливуддан гимнастика зали сотиб олди ва шу билан тинчиб қўя қолди. Тарзан ролини ўйнаган машҳур сузувчи, 65 марта рекорд қўйган ва олимпиаданинг бешта олтин медалини қўлга киритган Жонни Вейсмюллер чинакамига кино юлдузи даражасига кўтарилди. У биринчи «гапирувчи» Тарзан эди ва 16 йил қоплон терисини ёпиниб юрди. 1948 йилда Вейсмюллер қоплон терисини ташлаб, бизнесчи костюмини кийиб олди. Шундан кейин Тарзан ролини яна анчагина актёр ва спортчилар ўйнашди. Бироқ улардан ҳеч қайсиси Вейсмюллерчалик машҳур бўлолмади.

УЧ ЁШЛИ ДОРБОЗ

Дорбозлик қадим-қадимлардан ўйналиб келинаётган миллий санъатимиз турларидан ҳисобланади. Сурнайнинг ёқимли навоси ва доиранинг ўйноқи усулига баланд дор устида ниҳоятда чаққон ва чапдастлик билан қўлига лангар тутган йигитнинг турли ҳаракатлар қилиши бугунги кунда шинавандаларни ром этаётгани ҳам шундан.

Шу кунларда Тошкентдаги Пушкин номли маданият ва истироҳат боғи айниқса гавжум бўляпти. Бу бечиз эмас. Дам олувчиларни боққа чорлаётган нарса андижонлик машҳур дорбоз Усмонжон Нишонбоев бошлиқ бир гуруҳ ёшларнинг намойиш этаётган ўйинларидир. Завқли дор ўйинида Шокиржоннинг чиқиши айниқса томошабинларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Шокиржон Усмонжон аканинг кенжа ўғли бўлиб, эндигина уч баҳорни кўрди. Ҳозирча кичик дорда ўйинлар кўрсатаётган Шокиржондан отанинг умиди катта. Дорбоз оиласи аъзоларидан 8 ёшли Нурмуҳаммаджон, 10 ёшли Холмуҳаммаджон, 12 ёшли Саодатхон ва бошқаларнинг чиқишлари олқишларга сазовор бўляпти.

Н. ИНОҚОВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

Халқаро мавзуларда суҳбат

ДОЛЛАР ТАНГЛИГИ ВА ЕВРОПА

Германия Федератив Республикаси, Швейцария, Франция ва Ғарбий Европадаги бошқа мамлакатларнинг валюта биржалари талвасага тушиб қолди. «Умумий бозор» мамлакатларининг пойтахтларида ҳукуматлар ва молия корчалонлари кетма-кет мажлис ўтказиб, мушкул аҳволдан қутулиш иложини қидирмоқдалар. «Ғарбий дунёдаги ҳозирги валюта танглиги — кўп йиллар мобайнидаги энг оғир танглик бўлди, деб эътироф қилади Лондонда чиқадиган «Таймс» газетаси. — Бу ҳол сиёсий тангликка айланиб кетиши мумкин. «Умумий бозор»нинг ва капиталистик дунё экономикасининг келажаги қил устида турибди».

1944 йилда халқаро битим тузилган вақтда Европа уруш сабабли вайрон бўлиб ётган, унинг анчагина қисми эса ҳали ҳам гитлерчи галалар қўл остида қолиб келаётган эди. Шундай бир шароитда мазкур битим урушдан кўп фойда тўплаган Қўшма Штатлар валютасига, генерал Де Голлнинг таъбири билан айтганда, «ҳаддан ортиқ катта имтиёз» бериб қўйган эди. Ўша вақтда доллар олтинга тенглаштириб қўйилди ва халқаро майдондаги ҳамма валюта ҳисоб-китобларида кўп пул олтин қатори кабул қилинадиган бўлиб қолди.

Ўшандан бери халқаро майдонда империализм ҳукмронлиги доирасини анча чеклаб қўйган катта воқеалар содир бўлди. Гарчи Қўшма Штатлар капиталистик лагернинг етакчи давлати бўлиб қолаётган бўлса ҳам, лекин шу лагернинг ўзида айниқса иқтисодий соҳада ҳукмронлик мавқеини тобора бой бермоқда. Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездига ҳисобот докладида айтганидек «70-йилларнинг бошларига келиб империалистлар рақобат қилаётган асосий марказлар равшан кўриниб қолди. Булар — АҚШ — Ғарбий Европа (аввало «Умумий бозор»га кирувчи олти мамлакат) ва Япониядан иборат. Булар ўртасида иқтисодий ва сиёсий рақобат кураши тобора кескин тус олмоқда. АҚШ расмий органларининг Европа ва Япониядан келтириладиган товарларнинг жуда кўпчилигини импорт қилишни тақиқлаб қўяётганлиги, Европа мамлакатларининг Америка капитали эксплуатациясини чеклашга интилаётганликлари — ана шу курашнинг айрим кўринишлари — холос».

Ҳинди-Хитойдаги агрессия кучайтирилаётганлиги натижасида АҚШ тўлов балансининг сурункали дефицитга тушиб қолганлиги ҳам доллар позициясини жуда бўшаштириб юборди. Масалан, бултур АҚШ бюджетидаги харажатлар даромадлардан 10 миллиард доллардан зиёд ортиқ бўлди. АҚШ хазиначилари қадри тушиб кетган, реал қиммат билан мустаҳкамланмаган долларларни босиб чиқариш йўли билан бунинг ўрнини тўлдиришга уриндилар. Америка доллари ўзининг олтин қимматини йўқотиб қўйганига кўп вақт бўлди. Шуни айтиш кифоя қиладики, тўлов балансининг доимий дефицити натижасида чет мамлакатларнинг олтинга алмаштириб беришни талаб этиб, АҚШга тақдим этаётган даъволарида кўрсатилган сумма Америка олтин запасидан беш баравар ошиб кетди. Лекин шундай бўлса ҳам АҚШ ўзининг кичик шерикларига сўзини ўтказиб, уларни қадрсиз долларларни олтин бараварида қабул этишга мажбур қилмоқда.

Бу сафарги валюта васвасаси эса, америкалик чайқовчилар доллар ҳисобидаги катта-катта маблағларни анча бақувват валютага, жумладан Ғарбий Германия маркасига айирбошлаб олишга киришганликлари натижасида бошланди. Ғарбий Европадаги бир қанча мамлакатлар қоғоз пулларнинг кўпайиб кетишига қарши зарур чораларни кўришга мажбур бўлди. ГФР ҳукумати марканинг эркин ўзгариб турувчи курсини жорий этди (амалда бу чора долларга нисбатан марканинг қиммати оширилганлигини билдиради), Голландия ҳам Бонннинг изидан борди. Швейцария ва Австрияда валюта ревальвация қилинди (яъни қиммати оширилди). Бироқ бу тадбирлар, Мадридда чиқадиган «Нуэво диарио» газетасининг фикрича, «беморга берилган аспириндан бўлак нарса эмас, ҳолбуки аспирин ҳеч қачон оғир дардларга шифо бўлган эмас».

Ҳали ҳам мушкул аҳволдан чиқа олмаган валюта танглиги АҚШ билан Ғарбий Европа ўртасидаги савдо ва валюта курашини тағин ҳам кучайтириб юборишига ва империалистларнинг ўртасидаги зиддиятларни кескинлаштиришига шак-шубҳа йўқ.

С. ЛОСЕВ.
(ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув ва концерт. 10.55 — МОСКВА. 11.00 — Янгиликлар. 11.05 — Мультфильм. 11.15 — Ўқувчилар учун эшиттириш. 16.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Ўзбекистон XV спартакиадасининг тантанали очилиши. 19.00 — АХБОРОТ, Ўзбек тилида. 19.20 — Студентлик — олтин даврим. 20.10 — Уч ёқлама текширув (бадиий фильм). 21.40 — Ҳинд кинофильмларидан қуйлар. 22.20 — АХБОРОТ. 22.40 — «Назм ва наво».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

9.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 14.30 — МОСКВА. Ғилоф бандаси (бадиий фильм). 15.00 — «Киносаёҳатчилар клуби». 16.50 — Телефильм. 17.35 — Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун эшиттириш. 18.00 — Фильм-балет. 18.30 — Спорт гимнастикаси бўйича Европа чемпионати. 19.20 — Беш йиллик одимлари. 19.30 — Москва сатира театрининг ижодий кечаси. 20.35 — Эстрада концерти.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — ТОШКЕНТ. Футбол: «ПОЛИТОТДЕЛ» — «ДИНАМО» (Кировобод).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16/V да **Семурғ** (кундузи). **Риголетто** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/V да **Афсона яратган қиз** (кундузи). **Шоҳ Эдип** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 16/V да **Менинг жаннатим** (кундузи), **Севишганлар хиёбони** (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«БИЗ — ЛЎЛИЛАРМИЗ»** Москва лўлилар коллективининг хайрлашув гастроллари.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Директор (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 9 да).

Соқов ва севги (кундуз соат 11, 1, кеч 8.45 минутда), **Гул ва тош** (ўзбек тилида, кундуз соат 3, кеч 6 да): — «КЎКЧА».

Салют, Мария! — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2.30, кеч 6.30 минут ва 9 да), «СПУТНИК» (кундуз соат 4, 5, кеч 8 да).

Кумуш карнайлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 3, 5 да).

Ҳамроз (2 серия) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Том Жонс — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Денгиз қўшиғи — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Кунгабоқар — «ЧАЙКА» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (тоқ соатларда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Қочиш (2 серия) — «ЧАЙКА» (кеч соат 8 яримда).

Йўлбарс кўрфази — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.50 ва 10.30 минутларда бошланади)

Кунгабоқар — «ФЕСТИВАЛЬ».

Виннету — апачлар йўлбошчиси — «ХИВА».

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги

Ф. ЭНГЕЛЬС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАРИ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

1971 йил учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

сиртқи бўлимга: КПСС тарихи, роман-герман филологияси (инглиз, немис, француз тиллари).

Ҳужжатлар — 20 майгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари — 1 ноябрдан 30 ноябргача.

Қабул қилиш шартлари умумий тартибда.

Справкалар учун адрес: Тошкент-115, Муқимий кўчаси, 104-уй аспирантура бўлими.

Н. К. КРУПСКАЯ НОМИДАГИ РЕСПУБЛИКА МАКТАБГАЧА ТАРБИЯ БИЛИМ ЮРТИ

1971-72 ўқув йили учун сиртқи бўлимга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртига мактабгача тарбия муассасаларида ишлайдиган, махсус ўрта маълумотга эга бўлмаганлар, рус ва ўзбек группаларига қабул қилинади.

8-синф маълумотига эга бўлганлар: она тили (диктант), математика (оғзаки)дан кириш имтиҳонларини топширадилар.

Ўқиш муддати — 3 йилу 6 ой.

10 синф маълумотига эга бўлганлар: она тили ва адабиёти (ёзма иншо), СССР тарихи (оғзаки) кириш имтиҳонлари топширадилар.

Ўқиш муддати — 2 йилу 6 ой.

Аризалар 30 майгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 июндан бошланади.

Адрес: Тошкент шаҳар, Муқимий кўчаси, 178-уй.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра профессорлари: болалар хирургияси (фан доктори, профессор).

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

ҲУЖЖАТЛАР: Тошкент-33, К. Маркс кўчаси, 103-уйга юборилсин.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА 16 МАЙ КЕЧ СОАТ 6 ДА

ЎЗБЕКИСТОН XV СПАРТАКИАДАСИНИНГ ТАНТАНАЛИ ОЧИЛИШИ

БАЙРАМ ПРОГРАММАСИДА: Ўзбекистон XV спартакиадасининг паради, кучли спортчиларнинг кўргазмали чиқишлари, енгил атлетика эстафеталари, СССР «А» классы биринчилиги учун «ДИНАМО» (Кировобод) — «ПОЛИТОТДЕЛ» (Тошкент области) командалари ўртасида ФУТБОЛ

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336345. Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333253. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 333142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09.

А. — 110. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 02529.